

CUMHURİYET SENATOSU TUTANAK DERGİSİ

74 ncü Birleşim

15 . 7 . 1975 Salt

İÇİNDEKİLER

	<i>Sayfa</i>	<i>Sayfa</i>
I. — Yoklama	154	
II. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	154,173	
1. — Anayasanın 83 ncü maddesi gereğince Millet Meclisinin toplantıya çağrıldığına dair Millet Meclisi Başkanlığının 10 . 7 . 1975 tarih ve 2805 sayılı tezkeresi (3/648)	154	ve bu kanuna iki ek madde ile bir geçici madde ilâvesine dair kanun tasarısının Millet Meclisinde kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Sosyal İşler ve Bütçe ve Plan komisyonları raporları (M. Meclisi : 1/286; C. Senatosu : 1/364) (S. Sayısı : 514)
2. — A. P. Grup Başkanı İskender Cenap Ege'nin, gündemimizde mevcut veya gündemimize intikal edecek olan mevzuların görüşülmesine dair önergesi. (4/246)	154:155	155:173
3. — Aydın Üyesi İskender Cenap Ege'nin, kanun tasarı ve tekliflerini görüşmek üzere Genel Kurulun 16 Temmuz 1975 Çarşamba günü saat 15.00'te toplanmasına dair önergesi. (4/245)	173	
III. — Görüşülen işler	155	
1. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine, değişik 60 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine		IV. — Sorular ve cevaplar 173
		<i>A) Yazılı sorular ve cevapları</i> 173
		1. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Fethi Çelikbaş'ın, Kâğıthane Belediyesine dair soru önergesi ve İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk'ün yazılı cevabı. (7/371)
		173:177
		2. — Cumhuriyet Senatosu Mardin Üyesi Mehmet Ali Arıkan'ın, Mardin'in Dargeçit «Kerburan» ve Kayapınar «Ayınkâf» bucaklarının ilçe merkezi haline getirilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair soru önergesi ve İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk'ün yazılı cevabı. (7/374)
		178

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 16.45

BAŞKAN — M. Tekin Arıburun

KÂTIPLER : Ekrem Kabay (Burdur), Mehmet Çamlıca (Kastamonu)

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosunun sayın ve kıymetli üyeleri; 74 ncü fevkalâde çağırım Birleşimini açıyorum.

I. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.
(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır.

II. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Anayasanın 83 ncü maddesi gereğince Millet Meclisinin toplantıya çağırıldığına dair Millet Meclisi Başkanlığının 10 . 7 . 1975 tarih ve 2805 sayılı tezkeresi (3/648)*

BAŞKAN — Gündeme geçiyoruz.
Sayın arkadaşlarım;

Biz, bu toplantıya Anayasamızın 83 ncü maddesi ahkâmınca ve Millet Meclisi tarafından fevkalâde olarak çağırılmış bulunmaktayız.

Konu, bütçe ile ilgili bir tasarı olduğundan daha önce Yüce Senatodan geçmiş bulunmaktadır, Yüce Senato Umumi Heyetinde bu yönden konu ile ilgili müzakere edilmesi gerekli bir husus yoktur. Fakat, yine Anayasamızın 83 ncü maddesinin son fıkrasına atfen Millet Meclisinde müzakerelerin devamına az evvel karar verilmiştir.

2. — *A. P. Grup Başkanı İskender Cenap Ege'nin, gündemimizde mevcut veya gündemimize intikal edecek olan mevzuların görüşülmesine dair önergesi. (4/246)*

BAŞKAN — Bu husus ile ilgili olan bir önerge gelmiştir, okutuyorum.

Başkanlığa

Anayasanın 83 ncü maddesi muvacehesinde, Millet Meclisi olağanüstü toplantıya davet edilmiştir. Bu durum karşısında Cumhuriyet Senatosu da toplanmış bulunmaktadır.

Meclisteki gündemin konusu, RE - MO planı ile ilgili bir ek ödenek kanun tasarısıdır. Bu tasarı Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulundan geçmiş olup,

Anayasanın 94 ncü maddesi mucibince, Cumhuriyet Senatosuna tekrar dönmesi veya Karma Komisyon kurulması gibi durumlar da mevzu bahis değildir.

Bu itibarla,

Gündemimizde mevcut veya gündemimize intikal edecek olan mevzuların görüşülmesi için Genel Kurulca karar alınmasını teklif ederiz. Saygılarımızla.

Cumhuriyet Senatosu
Adalet Partisi Grup Başkanı
Aydın

İskender Cenap Ege

BAŞKAN — Önerge hususunda söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

Cumhuriyet Senatosunun kıymetli üyeleri;

En son gündemimizde mevcut olan 3 kanun tasarımız ve teklifimiz bulunuyor idi. Şimdi kabul buyurmuş olduğunuz önergede, «Gündemimizde mevcut veya gündemimize intikal edecek olan mevzuların görüşülmesi için» deniyor. Bugünkü gündemimizde bizim hiçbir kanun tasarımız veya teklifimiz yoktur.

İLYAS KARAÖZ (Muğla) — Bir teklifimiz var.

BAŞKAN — Fakat, bundan evvelki gündemimizde 3 kanun tasarımız ve teklifimiz mevcuttur, bu bir.

Bir de Millet Meclisi kanadımızda şimdi halihazırda görüşmek üzere yeniden bir gündem tespiti için önerge verilmiş önemli ve acele görüşülmesi istenen bazı kanun tasarıları ve teklifleri vardır.

Binaenaleyh, bizim bu önergedeki hususu tavzih etmemiz lâzım.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, yanlışlık yapıyorsunuz.

BAŞKAN — Bir dakika efendim, müsaade buyurun.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN — Buyurun efendim.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, ifadelerinizden kesin olarak neyi görüşeceğimiz anlaşılıyor; ama olsa olsa bir şeyler yapacaksınız, öyle gözüküyor. Müsaade ederseniz, usul hakkında bazı beyanlarım olacak.

BAŞKAN — Usul hakkında mı?...

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Önce siz bir defa ne yapacağınızı ortaya koyun da...

BAŞKAN — Efendim, müsaade ederseniz, tekrar edeyim.

Bir önerge verilmiştir devamı hakkında. Bu önerge kabul edildi. Bu önergenin mahiyeti; gündemimizde mevcut ve Millet Meclisinden gelecek olan kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesi için idi.

Binaenaleyh, bugünkü gündemimizde bizim görüşülecek her hangi bir hususumuz yoktur.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Evet.

BAŞKAN — Millet Meclisinden gelecek olan... (A. P. sıralarından «Var, var» sesleri)

Olacak, fakat...

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Daha olmadı ki...

BAŞKAN — Hayır efendim, arz ediyorum, olacak.

Binaenaleyh, bu husus hakkında hangi önerge tabiki lâzımgelir diye arz ediyordum. Şimdi bu işi arz ederken, bir önerge geldi. Gündeme bir kanun tasarısını alalım diye.

III. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine, değişik 60 ncı maddesine bir fıkra eklenmesine ve bu kanuna iki ek madde ile bir geçici madde ilâvesine dair kanun tasarılarının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Sosyal İşler ve Bütçe ve Plan komisyonları raporları (M. Meclisi : 1/286; C. Senatosu : 1/364) (S. Sayısı : 514) (1)

BAŞKAN — Önergeyi okutuyorum.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Olmaz böyle şey.

BAŞKAN — Önergeyi okutayım efendim.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Şimdi önergeyi okutun, ondan sonra söz alacağım.

Sayın Başkanlığa

514 sıra sayılı ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda değişiklik öngören tasarının gündeme alınarak her şeye takdimen görüşülmesini arz ederim.

Sağlık İşleri Komisyonu

Başkanı

Tokat

Dr. Cevdet Aykan

BAŞKAN — Önerge hakkında buyurun sayın Gündoğan.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan. Yüce Senatonun çok değerli üyeleri;

Sözlerimi daha iyi anlatabilmek için büyük stratejilerin sık sık kullandığı bir deyimimi tekrarlamak isterim.

«Yığınakta yapılan yanlışlıklar, hatalar sonradan uygulanacak taktiklerle düzeltilemez» derler o stratejiler. Doğrudur.

Bugünkü durumumuz ve manzaramız gerçekten yığınakta yapılan hataların ve yanlışlıkların şimdi uygulanmak istenen taktiklerle düzeltilme çabasından ibarettir; ama ne yaparsanız yapınız, hangi taktiği kullanırsanız kullanınız, Parlamento olarak; özellikle Parlamentonun çoğunluğunu teşkil eden gruplar olarak, tatile girmeden önce yaptığınız büyük hatayı, Anayasaya, hukuka uygun bir şekilde düzeltme olanağına kavuşamayacaksınız.

Hatırlarsınız, tatile girmeden önce özellikle Millet Meclisinde toplanan Danışma Kurulunda, Hükümeti oluşturan Partilerin, 4 Temmuz 1975 Cuma günü Meclislerin tatile girmesi önerilmiş; buna karşın Cumhuriyet Halk Partisinin, adetleri 22'yi bulan ve her birisi memleket yararına, insan toplulukları faydasına olan kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesinden önce yahut görüşülmesinin bitiminden önce Meclislerin tatile girmesinde sakınca olduğu itirazı maalesef Hükümeti oluşturan partiler tarafından iltifat görmemiş; bir özel gündem tanzim edilerek, sabah akşama kadar çalışılması ve sairesi gibi usul-

(1) 514 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

ler getirilerek, tatilden önce birtakım kanunların çıkarılması yolu ihtiyar edilmiştir; ama uygulama göstermiştir ki, Meclisleri gün tespit ederek, belli bir tarihte tatile sokmak isteyen Hükümet Partileri, yaptıkları özel gündemi yahut özel usullere bağladıkları çalışmaları kendileri yürütememişler; sabah toplantılarını yapamamışlar, öğleden sonraki toplantılarda bazı kere çoğunluk olmamış; velhasıl, tatilden önce ülke yararına çıkması düşünülen kanunlar o zamana kadar, belli tarihe kadar çıkarılamamış ve bu yüzden memlekette hakikaten bazı şikâyetler belirmiştir.

Şimdi, daha doğrusu bir hafta önce, Hükümeti oluşturan partiler o yanlış kararlarını, belli bir günde tatile girmeyi amaçlayan ve zorlayan kararlarını öylece uygulamaya koyduktan sonra, memlekette yükselen şikâyet ve itiraz sesleri üzerine, «çok çalışıyoruz, memlekete fayda ve yarar sağlıyoruz» görünümü kazanmak için, aslında büyük bir ihmalkârlıkla, Ordunun ihtiyaçlarını temin edecek bir tasarıyı, haftalar önce Senatodan Millet Meclisine gönderdiğimiz halde, farkında dahi olmaksızın bir tarafa itmiş olmalarının farkına sonradan varmış olmalarının, yani o hatanın; başından beri süregelen hatanın, Meclisleri belli günde tatile sokma hatasının, Re - Mo Planını hatırlayamama hatasının düzeltilmesi için işte bildiğiniz gibi bu Toplantıyı yapmaya kalkmışlardır.

Şimdi Anayasa muvacehesinde, özellikle 83 ncü maddenin sarahatî karşısında Cumhuriyet Senatosu olarak biz de Millet Meclisinde böyle bir talep mevcut olduğu için otomatikman, kendiliğinden toplanmışızdır. Ancak, Anayasanın 83 ncü maddesinde yazılı hükümlere tam anlamıyla uyduğumuz takdirde ki, toplantımız meşru olur, Anayasal olur. Aksi takdirde, toplantımızın anlamı kalmaz; «ben yaptım oldu» misali, Anayasaya aykırı da olsa, hukuka aykırı da olsa, sürdürülegelen bir düzeltme taktiğinden öteye anlam ifade etmez.

Diyeceksiniz ki, hakikaten Cumhuriyet Senatosu Toplantısında Anayasaya aykırılık mı var?.. Hiç değilse, Meclisle beraber toplantıya girmemize kadar bir aykırılık yoksa, ondan sonraki zamanlarda, ondan sonraki işlemlerde bir dizi aykırılıklar var. Peşin söyleyeyim ki, eğer Anayasa hükümlerine, İçtüzük hükümlerine, geçmiş uygulamalara uygun hareket ettiğimiz takdirde, biz de çıkarılmasını ve memlekete fayda sağlayacağını umduğumuz ve istediğimiz kanunların çıkarılmasına Grup olarak karşı değiliz. Bi-

zim buradaki müdahalemiz ve itirazımız bu toplantının meşruiyetini sağlamak amacına yöneliktir.

Gerçekten bizim toplantımız Anayasaya tam uygun mudur bakalım?.. Önce, Millet Meclisinin olağanüstü istemle toplantıya çağırılmasına Anayasa gereğince uyan Senatonun, Millet Meclisinin çağırıldığı gün ve saatte toplantı yapması lâzım gelirdi. Anayasanın 83 ncü maddesi; «Birlikte toplanırlar» diyor. Biz birlikte toplanmadık; bir özel anlayışla, Anayasa sarahatine rağmen Meclisten 1,5 saat sonra toplandık. Hangi Başkan, hangi Başkanlık Divanı Üyesi, Anayasanın bu sarîh emrine; Meclislerin birlikte toplanacağı emrine rağmen, Parlatentonun bir kanadını 1,5 saat sonra toplamaya kendinde güç bulur, hak bulur bunu anlamak zordur; ama tahmin ediyorum ki, görüyorum ki, anlaşılıyor ki, bizim Başkanlık Divanımız, Sayın Başkanımız, Anayasanın hükmü yerine, mensup olduğu partinin Mecliste yürütmek istediği uygulamayı Senatoya da aktarabilmenin özel yolunu aramıştır. Biz şimdi toplanırsak, 15 Temmuz 1975 Salı günü saat 15.00'te Meclisle beraber toplanırsak ne olacak?.. Cumhuriyet Halk Partisinden veya başka bir gruptan bir arkadaşımız kürsüye gelecek; «Sayın Başkan bizi neden topladınız?..» diye soracak. «Efendim, Meclis toplantı da biz de onun için toplanıyoruz» diyecek Sayın Başkan cevaben. Üye;

«Sayın Başkan, Meclisin toplanmasını gerektiren konu Re - Mo Planı dediğimiz ve bütçe ile ilgili bir konudur. Bildiğiniz gibi Anayasamız ve İçtüzüğümüz, bütçeye müteallik kanun tasarılarının önce Senatodan geçirilerek Meclise gönderilmesini âmirdir; Plan ve bütçe böyle görüşülür. Binaenaleyh, bizim fevkalâde toplantımızı gerektirecek konu yok ki bizi de çağırınız» diyecektir; ama Sayın Başkan, önceden, kendisinin mensup olduğu Partinin fikriyatına veya fiiliyatına aşına olduğu için, ağâh olduğu için; «Efendim, hakikaten Senatoyu biz toplayıp da Re - Mo Planını görüşemeyiz, ben de anlıyorum, bizim fevkalâde toplanmamıza gerek yok; ama ben biliyorum ki, benim Grupun Mecliste çalışmaların devamına karar verecek. E, şimdi bizim görüşeceğimiz bir konu yok; ama benim Grupun Meclisin çalışmalarının devamına karar alırsa, Senatonun da Meclisin müzakere mevzuu ettiği o kanunları görüşmesi lâzımdır; onun için ben sizi 1,5 saat sonra topladım, yani dedim ki, Meclis 15.00'te toplansın. ben 16.30'da toplanayım; 1,5 saatte Meclis işini görür; orada toplantının devamına karar alınır, ben de Senatoyu 16.30'da toplarsam, 16.30'dan sonra devam

karar alırım...» E, bu olmaz; olmaması gerekir. Senatonun mehabetine uygun düşmez bu hareket.

NURETTİN AKYURT (Malatya) — Ne yapmamız lâzım?..

FİKRET GÜNDOĞAN (Devamla) — Gayet basit : Saat 15.00'te toplanırdınız, çoğunluğunuzun var olup olmadığını tespit ederdiniz; çoğunluğunuz varsa, toplantıyı 1,5 saat sonraya, 2,5 saat sonraya, 3,5 saat sonraya, yani Meclisteki duruma göre talik ederdiniz. Hiç olmazsa böylece şekli kurtarırdınız, ama böyle sırtan, çırılçıplak bir...

NURETTİN ERTÜRK (Sivas) — Dalavere yapmanın neticesi olmaz mı o?.

FİKRET GÜNDOĞAN (Devamla) — İşte olduğunun neticesi bu; sizin sözünüzle söyleyeyim, benim dilim varmıyor; ne olduğunun neticesi belli oluyor.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Kararı aldık efendim...

FİKRET GÜNDOĞAN (Devamla) — Gelelim toplantının devamına dair alınan karara :

Toplantının devamına dair alınan kararı biz, eğer 15.00'te toplansaydık almayabilirdik. Meselâ biz, kendi gündemimizde Meclislerin olağanüstü toplantıya çağırımına ait konu olmadığı için toplanmamıza gerek yok diyebilirdik. Ya da şöyle olurdu; Millet Meclisi bir tek konu üzerinde görüşmeyi sağlardı. konu biter bitmez dağılırdı. O zaman biz buraya toplanıp ne ile meşgul olurduk?.. Ama, dediğim gibi, önceden Başkan kendi Grubunun Mecliste ne yapacağını bildiği için, affedersiniz durumu ayarladı. Böyle olmaz, böyle toplantı usulü olmaz : Bu Senatonun mehabeti ile bağdaşmaz.

Şimdi, gelelim toplantının devamına dair verilen karar üzerine yapılması istenen muameleye, yani önergeye :

Ne diyor önerge? «Gündemimizde mevcut kanun teklif ve tasarılarının görüşülmesine devam edelim» Açılıyorsunuz Gündem kâğıdını, bugün Cumhuriyet Senatosunun Gündeminde görüşülmesi gereken hiç bir kanun teklif ve tasarısı yok. Şimdi siz, Anayasanın emriyle, Meclislerin olağanüstü toplanmasını icabettiren konu üzerinde öncelikle görüşmeye mecbur olan bir Meclis kanadısınız, öyle bir konunuz yok... O yetmiyormuş gibi, bir gündeminiz de yok; ama burada hazır toplanmışken, gelmişken bir iş görelim fehvasınca; bir önerge veririz, bir gündem tanzim ederiz ve yürürüz denmek isteniyor. Bu olmaz. Siz gündemi tanzim etmeye yetkili grup da değilsiniz, Meclis de değilsiniz. Gündemi kimin tayin ettiğini,

kimin tanzim edeceğini sarahaten yetki olarak kimin yetkisi dahilinde olduğunu İçtüzüğümüz tayin etmiştir.

Burada, Meclislerde, her isteyen grup veya kişi bir önerge ile gündem yapma olanağına sahip olursa, o zaman gündem denilen müessesenin ve onun yapılmasına memur kişilerin, kurumların veya yetkili makamların vücuduna lüzum kalmaz. O itibarla, siz bugün bu önergeyi veremezsiniz, verseniz bile bu önergeyi, bilgisizliğinize hamledilir; ama Başkan bilgili farzedilir, bütün Tüzüğü ve hukuku eski deyim ile gavamızıyla, incelikleriyle bilen bir insandır, böyle bir önergeyi oylatmaz, bekliyorum şimdi; ama Başkan, eğer onlar benden daha iyi biliyorlar derlerse, o zaman tabii oylatır.

Şimdi kabul edersiniz, mümkündür; o taktirde Anayasayı, İçtüzüğü ihlâl edersiniz.

Başka bir şey daha var! Biz niye toplandık?.. Millet Meclisi Başkanı, Anayasanın 83 ncü maddesine göre Millet Meclisini belli bir konu, tek bir konuda çalıştırmak üzere topladı. Biz ona tabi olarak, eski deyimle ona ittibaen, ona bağlı olarak toplandık. Öyle ise biz, (Bir mantık kuralıdır, bir hukuk kuralıdır) Millet Meclisi toplantıya devama karar vermişse, Millet Meclisinin görüşeceği konuları biz de görüşmeliyiz. Aksi taktirde, biz, yeniden Meclis açılmış, sanki 1 Kasım olmuş veya hiç tatil olmamış gibi bundan önceki gündemimizin herhangi bir maddesinden başlayarak görüşme yapamayız. Yaptığımız zaman, Meclisleri, böyle belli bir süre için, belli bir konu için, özellikle tek bir konu için toplamış olmayız; tekrardan, ne kadar süreceği belli olmayan, yani elimizdeki işler bitinceye kadar toplamış oluruz.

Tabii olarak, bağlı olarak toplanmış işek ve Meclisler de belli bir konu için toplanmış ise, o konu bittikten sonra çalışmaya devam etmeye karar vermiş ise, Senato olarak bizim durumumuz Mecliste görüşülecek kanun teklif ve tasarılarının bize gelmesinden itibaren görevimiz başlayacaktır. Yoksa biz, normal gündemimizi görüşmeye kalkarsak neye yarar?..

Diyelim ki, sizin mantığınız doğrudur ve tatilden önceki gündemimizi uygulamaya başlayalım : Bir varsayım olarak arz ediyorum.

Biz Millet Meclisinden gelen tasarıları görüştüğümüz için, bir karara bağlayacağız. Evet bu bağlayacağımız karar, tekrar Millet Meclisine gitmeye dair bir karar olursa ne olacak?.. Bir tasarı üzerinde bir karar verdik, burasını değiştirelim dedik, Millet Mec-

lisine gönderme kararı verdik, ne olacak?.. Millet Meclisi diyecek ki, «ben Mecliste çalışmaya devam karar verdim; ama şu şu tasarıların görüşülmesi için devam kararı aldım, Senato sana ne oluyor, benim görüşme kararı altına almadığım tasarıları neden bana gönderiyorsun?» derse Senatonun haysiyeti, itibarı, fonksiyonu kalır mı? Yani bu bir mantık mı?..

Farzımuhal siz buradan şimdi bilmem ne okuluna girecek kişilerin girmesine mütedair kanun tasarısını görüştünüz, değiştirdiniz, Millet Meclisine gönderdiniz, Millet Meclisi diyecek ki, «arkadaş, senin benden haberin yok mu, seni toplantıya ben çağırdım ve ben toplantımın devamına şu kanunları görüşmek üzere karar verdim, bir de sen bana buna zamimeten bunu gönderiyorsun, böyle şey olmaz» diyecektir.

İkinci bir varsayım yapalım : Şimdi Millet Meclisi Toplantıya devam kararı almıştır ve belli birtakım kanunları görüşmeye uğraşacaktır. Meselâ işitiyoruz; Federal Almanya ile Türkiye arasında anlaşmaların tasdikine mütedair, ya da Esnafın Defter Tutmasına Lüzum Olmadığına Dair Kanun tasarısı... Buraya geldi, biz görüştük, değiştirdik, ne olacak?.. Millet Meclisi bizi bekleyecek. O değiştirdiğimiz tasarının tekrar Millet Meclisine gelişini ve oradan nihai olarak çıkmasını sağlayacak. Çünkü amaç belli, belli tasarıların insan toplulukları üzerinde, insan sınıfları üzerinde tesirlerini sağlamaya çalışıyoruz.

Elbette biz de biliyoruz ki, üç ay içinde insan topluluklarının şu kanun çıkmazsa hayatları perişan olur, diye bir iddia yoktur. Bunlar seçim endüstrisinin, oy endüstrisinin araçları olarak kullanılacak kanunlar, belli. İyilik de gelecek şüphesiz; ama bu iyilik önce mi gelir, sonra mı gelir, bunun münakaşasını yapmanın anlamı yoktur; fakat açık konuşmak gerekirse, RE - MO Planının Millet Meclisinde hakikaten, zamimaten unutulduğu kanısında mısınız siz?.. Yoo. Biz RE - MO Planını 2 hafta önce gönderdik. Tatile kadar çalıştınız, 2 hafta içinde neden çıkarmadınız belli?.. Hesap ediyorsunuz, doluya koyuyorsunuz almıyor, boşa koyuyorsunuz dolmuyor. İşte o paramı, verilir mi, verilmez mi, acaba bir ay mı, iki ay mı, dövizle mi taalluk eder, etmez mi?.. Hesabınız bu sizin. Gerçek bir politika peşinde değilsiniz, seçim politikası peşindediniz, itibar kazanma politikası peşindediniz. Öyle olmasanız, o kanunun farkına varırdınız. Zaten o kanunun sahipleri de adamı kolay kolay ihmale bırakmaz, bir tarafından tutar, benim ihtiyacım der, vatan savunması der ki, bihakkın doğrudur.

Bunlar da öyle, siz birtakım kimseler nezdinde itibar kazanmak için bu toplantıyı yaptınız, güzel, iyi; ama bunu bu taktikle düzeltmeyeceksiniz. Hem gideceksiniz, kendi eskiden kalmış gündeminizi müzakere edeceksiniz, burada değiştirildiği takdirde, oraya gittiği takdirde ne olacağına dair hiç bir bilginiz yok, hatta elinizde değil; oradan gelecek tasarıların burada ne şekil alacağı da kimsenin bilgisi dahilinde değil... Böyle bir hercümerç olacak, biz yaptık, oldu diyeceksiniz...

İşte sözümün başında dediğim gibi, başta yapılan büyük stratejik hata, taktiklerle düzeltilmeye çalışılıyor; ama ağza buruna bulaşıyor. Çaresizdir çünkü, büyük bir tecrübeden edinilmiş sözdür.

Şimdi ne isteniyor : İstenilen şudur. İstenilen gayet kolay olarak elde edilebilir. Oturanlar, yalnız sizin iradenize münkad, boyun eğen bir Meclis halinde bizi tutmamanız lâzım. Biz ne diyoruz size; Meclis gündeminde, Senato gündeminde sayıları 22'yi bulan kanun vardır, bunların herbirinin tesir dereceleri önemlidir, bunların herbirisinin faydası vardır. Gün koymayalım, tahdit de koymayalım, bu 22 tasarının çıkmasına centilmen anlaşmasıyla, birlik ve beraberlik içinde ceht sarfedelim... Bunu kabul etmiyorsunuz, ne diyorsunuz; benim istediğim tasarıları çıkarmaya mecbursun sen ey Meclis... Böyle irade beyanı da, böyle irade yürütülmesine de elbette karşıyız.

Bakınız, Meclis, haftalardan beri hangi kanun tasarılarının çıkarılmasını arzu eden Hükümet partileri tarafından toplantıya çağırıldığı bilinen bir Meclis olmasına rağmen, şimdi, şu anda aldığım habere göre dağılmış. Niye?.. Danışma Kurulunu toplayıp, hangi kanunları görüşelim de, o şekilde bu toplantımız, müsmir, faydalı ve meyvadar olsun demişler. Neden?.. Biraz evvel benim söylediklerimi hesap etmiştir bir parçacık düşüncesi olan bir kişi. Biz burada kendi normal gündemimizi görüşeceğiz; onlar özel bir gündem görüşecekler. Biz buradan kanun göndereceğiz; onlar o özel kanunları gönderecekler. Bir hercümerçtir ki, içinden çıkmaya hiç kimsenin gücü yoktur. Öyleyse ne yapılır?.. İşte orada yapmaya başlamışlar. Şimdi haber aldım, arkadaşlarım bana tezkereyle bildirdiler. Demişler; oturalım şu toplantıyı bir akla, izana ve mantığa oturtalım. Ne istiyor Cumhuriyet Halk Partisi, ne istiyor Adalet Partisi, ne istiyor Millî Selâmet Partisi?.. Her ne ise bunlar anlaşılır şeylerdir. Bir kompromi, bir uzlaşmaya gideriz; bu uzlaşmanın sonucunda da Meclislerin bu olağanüstü çağırından doğan toplantısını da, yani faydalı bir toplantı haline getiririz, demişler.

Şimdi, ben bunları söyledim. Bunda mantık var mı?.. Bence var. Bunun dışında kabule şayan bir mantığı işiteyim, ben de razı olurum; ama ben biliyorum; bir kompleks de değil, bizden geldi bu itiraz. Olmaz. Çünkü, eğer bu kompromiye, bu anlaşmaya yanaşırlarsa sayın Hükümet Partisi mensupları; meselâ seçmen yaşının 18'e indirilmesine dair kanun tasarısı Cumhuriyet Halk Partisi için önemli bir tasarıdır; ya bunu da çıkarmak zorunda kalırsak?.. Siz böyle bir zorda kalmayı hesaphyorsunuz, bunu kendinize uygun görmüyorsunuz da, farzımuhal biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu Kanunun çıkarılmasında veya başka bir kanunun çıkarılmasında ciddi birtakım sakıncalar görüyor veya faydalar görüyorsak; o zaman birbirimizin üzerine irade bindirmesi yapmaya hakkımız var mı?..

Lütfen Sayın Başkan, Anayasa ve İçtüzük açıktır; hangi gündemi, daha doğrusu olmayan gündemimizin içine gündem maddesi katılamaz. Biz şimdi olmayan bir gündemle çalışıyoruz. Olmayan gündemin içine gündem maddesi katılması usulünü ihdas etmeyiniz. Bu bidad ve fevkalâde sakıncalı bir yol olur. Lütfediniz bizi tatil ediniz.

Teklifimi arz ediyorum : Toplayınız Danışma Kurulunu, hatta Millet Meclisi Başkanlık Divanı ile temasa geçiniz. Millet Meclisi Başkanlık Divanı, sizin Başkanlık Divanı, bizim Danışma Kurullarımız bizi doğru bir yola getirir ve ağızımıza yüzümüze bulaştırmadan bu olağanüstü çağırışı bir sonuca erdiririz. A... inat edecekseniz. Olur, onu da bize başışlarsınız.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Gündoğan, takririn aleyhinde bulundunuz. Takririn lehinde Sayın Ahmet Nusret Tuna, buyurun efendim.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Muhterem arkadaşlar:

Şimdi, Sayın Fikret Gündoğan toplantıya karar verildikten sonra, bu kararın isabetli olup olmadığı mevzuunda konuştu. Halbuki, huzurunuzda okunan önerge, Sosyal İşler Komisyonunun bir önergesiydi. Daha evvel basılmış ve dağıtılmıştı; daha evvelki gündemdeydi. Bu Komisyonun Başkanı, bunun gündeme alınarak her şeye takdimen görüşülmesini talep etti. Okunan önerge bu. Sayın Gündoğan da bu mevzuda söz aldı. Fakat, Sayın Başkanın müsamahasını rica ediyorum. Kendi konuştukları mevzuya sırasıyla cevap vermek istiyorum.

Muhterem arkadaşlar;

Millet Meclisini ve Cumhuriyet Senatosunu erken seçime davet eden hal, Cumhuriyet Senatosundaki 1/3 yenileme seçimidir. Cumhuriyet Senatosunun 1/3 üyesi seçime gidecektir. Arkadaşların toplanmasında zorluk olduğu gibi, onların mahalline gidip seçim için çaba sarfetmeleri, çalışmaları zarurî idi. Meclisler, bu zaruretle arkadaşları burada bağlamak için, seçimin selâmetle yürümesini temin için, tuttu erken tatile girme lüzumunda ittifaka vardı. Meclislerin erken tatile gitmesinde çeşitli sebepler aramakta mana yok. Ana gerekçe bu : Cumhuriyet Senatosunun 1/3 üyesinin seçimi yenilenecektir; bu arkadaşların seçim mahallinde çalışmalarını temin etmek üzere, 4 Temmuz günü Meclisler tatile girdi. Bunun arkasında, önünde çeşitli manalar aramanın, bilhassa Cumhuriyet Senatosu için, bilhassa 1/3'ü yenilenecek olan Cumhuriyet Senatosu için bu mevzuun ele alınması, çeşitli istikametlere çekilmesi faydalı olmamıştır.

Muhterem arkadaşlar;

Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi tatile girdikten sonra, Millet hayrına olan, çıkarılmasında müstaceliyet bulunan bazı kanunları çıkartmak üzere fevkalâde toplantıya davet edilmiştir. Fevkalâde toplantı, herhangi bir Meclisin, bir ekibin bulduğu bir müessese değil; Anayasanın 83 ncü maddesinde sarîh olarak tarifi bulunan bir müessesedir. Ne zaman Millet hayrına çıkarılması lâzım gelen bir kanun varsa, âcil bir hal varsa Cumhurbaşkanına, Meclislerin Başkanlarına davet etme imkânı verilmiştir ve hakikaten böyle bir zaruretle Meclis Umumi Heyetleri toplantıya çağırılmıştır.

Şimdi, arkadaşlarımız der ki, lüzumlu olan bu kanunları çıkarmadan niçin tatile girdiniz?.. Arkadaşlar, bu hadisenin üzerinden daha uzun zaman geçmedi. Bu, 10 gün evvel aramızda cereyan eden hadisedir. Maalesef, Millet Meclisinde çeşitli obstrüksiyonlar yapıldı. Meclisin toplanmaması için, elindeki kanunların çıkarılmaması için her çareye başvuruldu. Cumhuriyet Senatosunda gündemimizdeki kanunların çıkarılmaması için talep ettiğiniz yoklamalar, talep ettiğiniz obstrüksiyonlar daha zihinlerimizden silinmiş değil.

Şunu cevaplandırmak istiyorum : Ayrılan müddet içerisinde istenilen kanunların çıkması mümkündür; fakat Cumhuriyet Halk Partisi çıkarılmaması için çaba sarfetti ve bu çabasında muvaffak oldu; fakat geriye bırakılan bu kanunlar içerisinde o kadar lüzumlu ve ehemmiyetlisi vardı ki, Millet Meclisi Başkanı

bu şekilde toplantıya davet etmeye mecbur kaldı. Şimdi o kanunların çıkarılmadan Meclislerin tatile girmesinin anasebebi hepimizin huzurunda cereyan etti; Halk Partisinin bunların çıkmaması için sarfettiği çabadır.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Gensoru talebi.

FIKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Söz istiyorum.

AHMET NUSRET TUNA (Devamla) — Şimdi, bu kerre fevkalâde toplantının yapılmasının Anayasa-ya aykırı olduğu iddia edildi.

Muhterem arkadaşlar,

Meclislerden birisinin, 1/5 üyesinin talepte bulunduğu zaman Millet Meclisi Başkanının davet etme veya etmeme gibi bir hakkı hıyarı da yok. Mecburi olarak fevkalâde toplantıya davet edecektir. Nitekim, Millet Meclisi Başkanı, 169 imzalı bir önerge üzerine Millet Meclisini davete mecbur kalmıştır.

Sayın Gündoğan, «Efendim, bizim görüşecek bir şeyimiz yok; Cumhuriyet Senatosu Başkanı çağırma-yabilirdi» diyor. Hayır arkadaşlar, Anayasanın 83 ncü maddesinin 3 ncü fıkrası gayet açık.

83 ncü maddenin 3 ncü fıkrasında : «Meclislerden biri fevkalâde toplantıya çağırıldığı zaman, diğer Meclis kendiliğinden toplanır» kaydını ihtiva etmektedir. Binaenaleyh, bütçeyle de alâkalı olsa, bu Mecliste konuşma imkânı da olmasa Cumhuriyet Senatosu Başkanının, Cumhuriyet Senatosunu davet etmeme gibi bir hakkı yok. Mihanikî olarak Anayasanın 83 ncü maddesindeki sarahat gereğince Başkanın daveti de olmasa Cumhuriyet Senatosu kendiliğinden toplanmaya mecbur.

Muhterem arkadaşlar:

Sonra şu hususu da nazara almaya mecburuz; Meclisler iş yapmak için toplanır. Millet hayrına olacak kanunları çıkarmak hepimiz için bir vazife. Buraya geldik, toplandık; şimdi elimizde imkân varken başka mevzuların konuşulması, kanunlaştırılması mümkünken bu imkânı bertaraf edelim, toplandığımız halde, hepimiz her birimiz bir yerlerden gelip şurada toplandığımız halde Millet hayrına olan kanunları çıkarmayalım... Ne yapalım?.. Diğer tarafa uyalım... Hayır arkadaşlar, 83 ncü maddenin son fıkrası açıkça şöyle diyor; «Evvelâ ne için toplanmışsa onu görüşür.» Bunun manası ne?.. Evvelâ ne için toplanmışsa onu görüşür. Bunun açık manası; ondan gayri mevzular varsa, bunların da konuşulması mümkündür. İşte, sayın Grup Başkanımız tarafından verilen önerge bu. Diyor ki, RE - MO Planıyla ilgili tasarı

bir ek ödenek talebidir. Bütçelerin tabi olduğu esasa tabidir. Cumhuriyet Senatosunda görüşülmüştür, Millet Meclisine gitmiştir. Artık Anayasanın 94 ncü maddesi gereğince bizim Meclisimizde başka şekilde bu tasarrımın konuşulması mümkün değildir : Geldi, konuşuldu, karara bağlandı, Millet Meclisine gitti. Ne bundan sonra bir karma komisyonda konuşulması yahut Meclisin arasında ihtilâf olduğu zaman takip edilecek başka bir yol yoktur. Konuşulmuştur, Cumhuriyet Senatosunda iş bitmiştir.

Anayasanın 83 ncü maddesinin son fıkrasında, fevkalâde toplantıda görüşülmesi istenen mevzu ne ise, ondan başka mevzuların görüşülmesine açıkça cevaz vermektedir. Sayın Grup Başkanının talebi de bu. Diyor ki, bizde görüşeceğimiz mevzu yok. Biz, o fevkalâde toplantıyla ilgili mevzuu konuşmuşuz, Millet Meclisine göndermişiz. Fakat biz toplandık. Ne yapalım?.. Gündemde mevcut olan işleri konuşalım. Ne yapalım?.. Gündemimize gelecek işleri konuşalım... Sayın Başkanın önergesi gayet açık; gündemdeki işleri konuşalım değil, gündemdeki işleri konuşalım, zait gündeme girecek işleri konuşalım.

Şimdi, sayın sözcü arkadaşım der ki, «Gündemde başka bir şey olmadığına göre Senatonun derhal dağılması lâzım, başka bir güne taliki lâzım»... (C. H. P. sıralarından «Öyle demedik» sesleri.) Zabıtlara bakın, var.

Şimdi arkadaşlar:

Şuraya gelmişiz, yapılacak işler var. Vaktiyle gündemi bitirmemişiz. Sebepleri malum. «Şimdi toplanmışken, gündemimizde daha evvel olan mevzuları konuşalım» sözünde Anayasaya aykırı neresi var?.. Sonra, Cumhuriyet Senatosu gündemine hâkimdir. Bu gündemde başka bir şey yok; ama şu Senato kurulduğu günden beri binlerce tatbik ettiğimiz bir usul var; eğer Komisyon Başkanı veyahut Hükümet talep ederse bir mevzu gündeme alınır ve her şeye takdimen öncelik, ivedilik talebi var, o konuşulur. Bu konu gündemde yok; ama gündeme Sosyal İşler Komisyonunun Başkanı okunan önergede; «bunu gündeme alın» diyor, daha evvel dağıtılmıştı diyor, konuşacaktır diyor, fevkalâde hal toplantısı gündemine girmemiş; ama vaktiyle gündemde olan bu mevzuu alın ve konuşun diyor.

Şimdi muhterem arkadaşlar:

Millet hayrına bir kanun çıkarma imkânı elimizde varken şimdi Cumhuriyet Senatosunu dağıtalım, başka bir güne talik edelim ve şu çıkarmamız müm-

kün olan bir kanunu çıkarmayalım mı?.. Bu Anayasa aykırı olur..

Muhterem arkadaşlarım;

Hepimiz şu Meclisin içindeyiz; henüz daha basılmamış; fakat Komisyondan geçmiş kaç tane teklif ve tasarıları Gelen Evraktan gündeme aldık ve bunları müzakere edip karara bağladık. Şimdi ne deniyor?. Vaktiyle basılmış, vaktiyle dağıtılmış, vaktiyle gündeme girmiş; fakat tatil kararı dolayısıyla konuşulamamış Türk işçisiyle alâkalı, işçi kadınlarla alâkalı : Memur kadınlar 20 yılda emekli oluyor, işçi kadınlar, kanun çıkamadığı için ondan ayrı bir muameleye tabi. Sayın Komisyon Başkanı diyor ki, Millet hayrına olan şu kanunu da çıkaralım. Toplanmışız, buradayız, faaliyetteyiz. Hayır yapmayalım...

Arkadaşlar;

Bunlar samimî değil, bu sözler, bu beyanlar samimî değil. Anayasanın hiç bir yerinde Anayasaya muhalif, İctüzüğe muhalif bir davranış yoktur.

Şimdi, Sayın Başkanın bunu 1,5 saat sonra Meclisi toplamaya karar vermesinden Sayın Atalay bir hayli manalar çıkardı. Ben düşündüm, Başkanın hareketinde isabet var. Niye?. Arz edeyim.

Arkadaşlar;

1969 senesinde bir fevkalâde toplantı için yine davet edilmiştik. Bilmem hatırlayacak mısınız?. Bir yaz günüydü, bir fevkalâde toplantı için çağırıldık. O zaman ekseriyet olmadı, ekseriyet olmadıktan sonra Meclisler tekrar tatile girdi. O zaman denen şeydu : Anayasanın 83 ncü maddesinin Meclis Başkanlığına, Meclislere tahmil ettiği vazife, toplantıya davettir. Toplantıyı izah etme, toplantıyı izah edip kanunu çıkartma Meclis Başkanının yetkisi dahilinde değildir. Meclis toplanmamıştır, o halde böyle bir kanunun çıkmasına taraftar olmadığını toplanmama suretiyle göstermiştir, dendi ve tatile geçildi. 1969 yılında yaptığımız tatbikat buydu.

Şimdi, Cumhuriyet Senatosu Anayasanın 83 ncü maddesine göre, Millet Meclisi Başkanlığının davet etmesi üzerine toplandı. Eğer Millet Meclisi toplanmasaydı, orada ekseriyet olmasa idi, ona izafeten toplanma mevkiinde olan Cumhuriyet Senatosunun durumu ne olurdu?.. Ekseriyet olmadığı için eski tatbikata uyarak Meclis dağılacak ve 1 Kasım'da toplanmak üzere tatile girecekti. Sayın Başkan bu hali, toplanma ihtimali olup olmadığını anlamak ve görmek üzere tutmuş 1,5 saat sonraya almış. Burada, aynı saatte, aynı anda toplanır diye kayıt var mı arkadaşlar?. Beraber toplanırlar hükmü var. Fakat, bu-

rada artık saatine, dakikasına kadar aynı anda olacak diye bir kayıt var mı?. Başkan ne yapmış?. Düğünmüş, böyle bir tatbikat var, Meclis toplanmadığı takdirde tekrar Meclis Başkanının davet yetkisi yok, yani o toplantı önergesine izafeten davet yetkisi yok. Binaenaleyh, Meclis dağılıp gidecektir, ona izafeten toplanmış olan Cumhuriyet Senatosunun çağırılma keyfiyeti de bir garip halle karşı karşıya kalacaktır. Onun için Millet Meclisi 15.00'te toplanmış, 1,5 saat sonra, yani 16,30'da biz toplanmışız. Vaziyet belli olmuş; Millet Meclisi toplanmış, Gündemdeki o fevkalâde toplantıyla ilgili mevzuu halletmiş, bazı kanunları konuşmak üzere mesainin devamına karar vermiş ve biz bunu öğrendikten sonra burada toplandık. Bunun Anayasaya muhalif olan hali neresi, bunun çeşitli istikametlere çekilen tarafı neresi, bir türlü anlayamadım.

Muhterem arkadaşlar;

Netice itibarıyla şunu arz etmek istiyorum; çıkarılması hakikaten zarurî olan, hakikaten Millet'in beklediği kanunlar var. Bu kanunların tatilden evvel çıkması mümkündür. Fakat, «çıkaramadılar» densin diye obstrüksiyonlarla karşı karşıya geldik, çıkaramadık. Çıkması zarurîdir. Toplandık, bir kısımından başlayalım, bunların ne kadar çoğunu çıkarırsak Millet için o kadar fazla hizmet etmiş oluruz.

İşte şimdi bulunduğumuz durum bu. Meclis mesaiye devam etmelidir ve arz ettiğim gibi mümkün olan kanunları ne kadar çok çıkarabilirsek o kadar memlekete hizmet etmiş oluruz.

Saygılar sunarım. (A. P. ve C. G. P. sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Fikret Gündoğan, önerge hakkında bir lehte bir aleyhte konuşuldu, niçin istiyorsunuz efendim? (A. P. ve C. G. P. sıralarından «Gene konuşacak» sesleri).

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Değerli Başkanım; bu efendiler ne isterlerse söyleyebilirler, ama hiç olmazsa sizinle benim aramızdaki konuşmaya karışmasınlar.

Sayın Başkanım; bir defa bu usul hakkındaki maddeye dikkat ederseniz görülür ki, gündeme, usule dair ayrı ayrı konular'da her zaman söz alınabilir. Şunu anlıyorum ki, usul hakkında söz vermek niyetinde olmayabilirsiniz. Ancak, Sayın Tuna (dikkatle dinledim ve notumu aldım ve bunlara göre söz ala-

çağım) bakınız kaç cümlesi ile kaç sözü ile bize sataştı, söylemediğimiz sözleri bize izafe etti ve bu suretle bize İttüziğün 65 nci maddesindeki hak doğdu. İsterseniz cümleleri teker teker okuyayım, bunun böyle olduğu sizin de hafızanızdadır. Lütfeder-seniz ben bunu açıklayayım, ben böyle demedim diyeyim de o da rahat etsin, ben de rahat edeyim. Cümleleri burada duruyor, müsaade ederseniz okuyayım.

BAŞKAN — Sataşma olduğu kısmını lütfen okur musunuz, efendim?

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — «Kanunların çıkmamasının sebebi Cumhuriyet Halk Partisinin engellemeleridir...» İki defa.

GRHAN KOR (İzmir) — Doğru.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Gördünüz mü efendim, «doğru» demekle nasıl kabulleniyorlar? (Gülüşmeler).

MEHMET FEYYAT (İstanbul) — Siz niye tatile girdiniz öyleyse?

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — «Cumhuriyet Senatosu Başkanı bizi toplantıya çağırma-yabilirdi demişim»; demedim. «Fevkalâde toplantıya lüzum yoktu demişim»; demedim. «Ondan gayri mevzular varsa konuşulmaz demişim»; demedim.

«Senatoyu tatile sokalım demişim»; demedim. Bunların hiç birini demedim; müsaade ederseniz buna cevap vereyim.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Zapta baksın...

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Zapta geçti Sayın Başkan.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, ben yönetim için üzülüyorum. Bendeniz bunlardan üzülmem; ama yönetim için üzülüyorum.

BAŞKAN — Devam edin efendim, devam edin sizi dinliyorum.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Ben bunları demedim, bunlar isnattır ve söylemediğim sözleri bana izafe ettiler; müsaade buyurursanız gelip konuşayım.

BAŞKAN — Söylemediğiniz sözleri izafe ettikleri için, buyurun efendim, söz sizin.

NURETTİN AKYURT (Malatya) — En büyük saygınlığı size yaptı sayın Başkan.

BAŞKAN — İttüzük müsaade ediyor efendim, müsaade buyurun.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, çok değerli arkadaşlarım;

Başkanın mensup olduğu Partinin, Grupun mensuplarının Sayın Başkanın idaresini gerçekten zorlaştırıcı tutumları karşısında ben, Başkan adına üzülüyorum.

NURETTİN ERTÜRK (Sivas) — Sen kendine üzülsene.

FİKRET GÜNDOĞAN (Devamla) — Değerli arkadaşlarım;

Sayın Nusret Tuna, sözlerinin başında ve fevkalâde büyük bir cüretle ve bir kendisini mahkûm edecek mantıkla tatilden önce kanunların çıkmasının mümkün olmamasının sebebinin Cumhuriyet Halk Partisi Grununun bu kanunların çıkmasını önlemesi olarak gösterdi.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Doğru.

FİKRET GÜNDOĞAN (Devamla) — «Doğrudur», demekle beni daha çok teyit ediyor ve Nusret Tuna'yı daha da çok zor durumda bırakıyorsunuz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grupu, tatilden önce hiç bir kanunun çıkmasını engelleyici hiç bir tavır takınmadı, bir davranışta bulunmadı.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — İçişleri Bakanı hakkındaki gensoru...

FİKRET GÜNDOĞAN (Devamla) — Eğer, kendi kendinizle çelişik duruma düşmek istemiyorsanız, cümle âlem nazarında itibarınızı yitirmek istemiyorsanız iki şıktan birini tercih zorundasınız.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — İtibarı ağzınıza almayın.

FİKRET GÜNDOĞAN (Devamla) — Ya bu Meclislerde, çoğunluk olduğunuz için Hükümet-siniz ve çoğunluğunuza dayanarak her türlü yasama faaliyetlerini de yürütmek zorundasınız, ya bu Meclislerde özellikle Senato'da 81 kûsur kişilik bir çoğunluğunuz vardır, buna mukabil Halk Partisinin 43 kişisi vardır, bu çoğunluğunuzun size getireceği imkânı kullanmaktan âciz misinizi ki, 83 kişilik bir Grupunuz var, yanınızda müttefikiniz Cumhuriyetçi Güven Partisinin mensubu Senatörler var, daha başka arkadaşlar var, siz mutlak çoğunluğa sahip bir parti iken yani 93'ü bulacak kadar çoğunluğunuz var iken, bu Senatoda kanun çıkaramayacak kadar güçsüz iseniz ve Cumhuriyet Halk Partisi de 43 kişi ile kanun engelleyecek kadar güçlü ise, demek memleketin idaresi sizin elinizde değil.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Millet Meclisindeki gensorular?..

MEHMET FEYYAT (İstanbul) — Cephe var orada, Allah batırsın..

FİKRET GÜNDOĞAN (Devamla) — Siz ne bir çoğunluğun sahibisiniz ne de çoğunluğunuzu çalıştırabilecek güçtesiniz. Binaenaleyh, «Cumhuriyet Halk Partisinin 43 kişilik grubu ile 183 kişilik Senatoda kanun çıkmasını engelledi» sözü sizi yaralar bizi yaralamaz ve Sayın Fikret Otyam adaşım, değerli adaşım tatilden bir gün sonra Grup Başkanvekillerinizin yana yakıla Meclisin tatile sokulmasından dolayı gelen itapları üzerinizden atmak için yaptığınız neşriyatta Cumhuriyette küçücük bir cevap verdi. «Cumhuriyet Halk Partisi 43 kişi ile 183 kişilik Senatoda kanun engelliyordu da siz dışarıda ne topluyordunuz?» dedi, «Bir ağaçtan bir meyva mı topluyordunuz?» dedi. Size güzel bir hediye de sundu ve sustunuz ondan sonra.

BELİĞ BELER (İzmir) — Size vatandaş Adapazarı'nda güzel cevap verdi.

FİKRET GÜNDOĞAN (Devamla) — Arkadaşlarım;

Biz hiçbir davranışla bu Meclislerde kanun çıkmasını engellemedik; eğer siz 83 kişilik kendi grubunuza, müttefiklerinize rağmen burada çoğunluk yapıp da bir kanun çıkaramayacak güçte iseniz, yani bu gücünüz sizin kanun çıkarmanıza yetmiyor ise ve kanunları çoğunluk olmayan bir Meclisten geçirme bidadını bu Meclislere sokmak istiyorsanız işte buna mani oluruz.

Ya bu Meclisler Meclislerdir, gerekli çoğunlukla toplanırlar gerekli çoğunlukla oylamaya giderler, üç beş kişi ile kanun çıkarmak bidadını önleriz yahut da siz çoğunlukta değilsinizdir yahut kudretiniz yoktur, gücünüz yoktur, bırakırsınız bu çoğunluğu bir kenara, bize gelirsiniz, teklif ettiğim gibi bizden istiane edersiniz biz de düşünürüz, lütfederiz.

AZMİ ERDOĞAN (Diyarbakır) — Size bırakalım.

FİKRET GÜNDOĞAN (Devamla) — «Cumhuriyet Senatosu Başkanı bizi çağırabilir,» demişim; böyle bir laf etmedim. Çünkü, bunu demem için Anayasanın 83 ncü maddesini hiç bilmemem lâzım. Daha doğrusu 83 ncü maddeyi bilmememe de imkân yok; çünkü 83 ncü maddede tarih içinde Sayın Tuna'nın söylediği gibi 1969 yılı Haziran ayında Senatosu fevkalâde toplantıya çağırılan grup başkanvekili, imza sahibi benim. Farz edin ki, bütün Anayasanın maddelerinden habersizim; ama yalnız o maddeyle amel ettiğim için tarih içinde, kendisinin söylediği gibi, bu maddeyi biliyorum.

Öyle ise, benim, «Senatosu Başkanın çağırması na lüzum yoktur.» dememe imkân yoktur. Ancak, bu mantığınız da gariptir; RE-MO Planının kanunlaşması için Meclisin tatile çağırıldığını varsayıyorsunuz, var görüyorsunuz, öyle oldu. Sizden de çıkmış bir kanun, elbette ki, 83 ncü maddeye göre toplantı yapmak zorundayız beraberce; ama RE-MO Planının Mecliste kanunlaşmasından sonra bizim yapacağımız bir iş kalmadığı zaman Senato Başkanı bizi toplayıp ne diyecekti, dedim size «böyle bir durum hâsıl olduğu için topladım, tabii o da orada işini bitirdiği için 83 ncü maddeye göre biz de işimizi bitirdik» diyecekti, o bakımdan böyle oldu, dedik.

Kaldı ki, sizin bu istilâd ettiğiniz bir mantık var; Anayasa diyormuş ki, önce o konu görüşülür, binaenaleyh, sonra başka konular görüşülür.

Böyle hukuk olmaz; ama Millet Meclisi İçtüzüğünde, 7 nci maddede sarahat olduğu için onlar doğru olarak tatbikatlarını yapıyorlar. Ama başka bir doğruyu da ihmal etmiyorlar. Sizin yaptığınız gibi yapmıyorlar. Yani mevcut olmayan gündem görüşmesine geçmiyorlar. Mevcut olmayan gündeme Gelen Kâğıtlardan tasarı almıyorlar.

Siz bakınız kaç tane anayasal hata içindesiniz. Hem gündeminiz yok; o yetmiyormuş gibi yok olan gündeminizin içine Gelen Kâğıtlardan kanun tasarı aktarma çabanız da Anayasaya aykırıdır. Biz size ne teklif ediyoruz? Lütfediniz, bugün için Meclisin **yaptığı gibi bir tatil** veriniz, yani daha doğrusu bir ara veriniz, gündeminizi tanzim ediniz, geliniz bize, konuşalım. Biliyorsunuz ki; bu gündemlerin yapılması işlemi ve yetkisi, şu bizim İçtüzüğümüzün 44 ncü maddesinde yazılı olduğu gibi; «Cumhuriyet Senatosunun gündemi Başkanlık Divanınca aşağıdaki sıraya göre düzenlenir.»

Demek ki, Cumhuriyet Senatosunun gündeminin «Başkanlık Divanınca aşağıdaki sıraya göre düzenlenmesi» emri zarurîdir. Başkası tarafından gündem tanzimi mümkün değildir.

Genel Kurulun gündeme hâkim olması tekerlemesi ise şundan ibarettir: Gündem; üç, dört ve beşinci bölümlerde yazılı işler komisyondan Başkanlığa gelme sırasına göre görüşülür; ancak gerekirse Genel Kurul bu sırayı değiştirebilir.

Demek ki, «Genel Kurul gündemine hâkimdir» sözü şuna münhasır: Sırayı değiştirmeye. Neyin sırasını değiştirmeye? Bu tasarıların geliş sıralarını değiştirmeye. Demek ki; önce bir gündem olacak, gün-

demde sıralanmış tasarılar, teklifler olacak; şimdi Adalet Partisi Grubu Başkanının yaptığı gibi, Genel Kurul, bir önerge üzerine, ancak gündemde yapılmış sıralamayı değiştirecek. Bunun ötesinde Genel Kurulda kimseye bir yetki tanımamış. Üstelik, gündem en az 24 saat önce Başbakanlığa ve bütün bakanlıklara gönderilir ve üyelere ilân olunur. Hangi gündemi ilân ettiniz de şimdi siz bize bu gündem içine, Gelen Kâğıtlardan tasarı almamızı teklif etmeye kıyam ediyorsunuz? Hangi gündemi?

Bu itibarla, sizin teklifinizin de mantığının da, hukuk anlayışınızın da temelinde hiçbir şey yok. Boşluk üzerine mantık ve hukuk bina etmek istiyorsunuz.

Binaenaleyh arkadaşlarım, biz biraz evvelki konuşmamda da belirttiğim gibi milletin yararına olacak tasarıların çıkarılmasının aleyhinde değiliz; ama o tasarıların gerçekten milletin yararına işlemesini, bir arızaya uğramamasını, meselâ Anayasa Mahkemesi tarafından geriye çevirilmemesini veya veto edilmemesini istiyorsanız, usulüne uygun, sağlam bir takım kanunlar ısdar etmek istiyorsanız size açıkça teklif ediyoruz. Bir gündem yapınız, getiriniz önümüze; usulüne uygun olarak biz de toplanalım. O gündemde sıra mı değiştirmek istiyorsunuz? O gün, o zaman görüşürüz; ama böyle yaparsanız, çıkaracağınız kanunlar sakat olur, illetli olur ve bir daha da lütfen; 83 kişilik kendi üyenize, mütteliklerinize; yani Senatodaki çoğunluğunuza rağmen güçsüz bir parti görünümü gibi, görünüme girmek gibi bir sakıncalı yola sapmayınız. 43 kişilik Cumhuriyet Halk Partisi Grubunu da gereksiz yere suçlamayınız. Sonra sizin iktidarınızın iktidarsızlığı hakkında kamuoyunda gerçek bir şüphe doğar.

BELİĞ BELER (İzmir) — Bu Adapazarı'nda meydana çıktı. Yakında Senato seçimlerinde de belli olacak.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım, rica ederim efendim, dışardan müdahale etmeyin...

Bu hususun ufak bir izaha ihtiyacı var. Lütfen yanlış anlaşılma olmasın. Kabul edilen taktir bütün kanatlarca kabul edildi; edenler, etmeyenler vardı; ama taktir bütün kanatlarca kabul edildi. Gündemimizde bulunan bir, bir de Millet Meclisinden gelecek konular; etti iki. Bunların görüşülmesini, karar verdiniz, kabul buyurdunuz.

Şimdi, bizim bugünkü gündemimizde her hangi bir kanun yoktur. Başka bir konu da yoktur. Millet Meclisinden gelecek olan konu veya konular henüz

gelmemiştir, bize intikal etmemiştir; fakat «Gündemimizde mevcut» derken, bu arada gelmiş olan bir taktir vardır ki, bundan evvelki eski gündemimizde, gelen kâğıtlarda idi. Gündemimize geçmemiştir. Sayın Genel Kurul kendi gündemine hâkim olduğu için ve birçok teklifleri, tasarıları gelen kâğıtlardan almak gibi...

NECAT SARLICALI (Balıkesir) — Gündeme almak, ama gündem yok Sayın Başkan...

BAŞKAN — Evet, gündeme almak; binaenaleyh, gündemi yapmak... Durum budur. (C. H. P. sıralarından gürültüler)

Efendim, gündeme almak, gündemi yapmak demektir aynı zamanda. Rica ederim. Öyle değil mi efendim?.. Bizim bugünkü gündemimiz..

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Gündemsizliktir...

BAŞKAN — Yapılmış olan fevkalâde çağrının gündemidir. Orada o konu vardır. Siz aldığınız kararda; «Gündemimizde bulunan» diyorsunuz. Bu gündem bugün var. Bir de Millet Meclisinden gelecek olan konular var; o da gelecek. Binaenaleyh, bugün bir gündem var.

Gündeme gelen kâğıtlardan birçok zamanlarda bazı teklif ve tasarılar alınmıştır. Bu daima taktirlerle yapılmıştır; verilen taktir de bu istikamettedir. Yani bugünkü mevcut gündeme ilâve isteyen bir taktir geldi. Bu taktirle o konunun müzakeresini yapıcağız.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Sayın Başkan, gündem ne?

BAŞKAN — Efendim gündem burada var.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Konu ne? Gündemin konusu ne?

BAŞKAN — Gündemin konusu, Millet Meclisinde bütçe ile ilgili bir kanunun tezekkür edilmesi.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Ama yok...

BAŞKAN — Efendim, biz konuşmuyoruz, Millet Meclisi konuşuyor. Biz de bu gündemle toplandık. Başka gündemle toplanamayız zaten.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Dağılım mı canım, dağılım mı muhakkak?.. Şunu konuşalım diyoruz.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Yarın toplanalım efendim. Ne olur?..

BAŞKAN — Müsaade buyurunuz efendim, müsaade buyurunuz.

Taktirin lehinde, aleyhinde birer üye konuştu.

Sayın Fikret Gündoğan, zatîaliniz de, kendinize

sataşıldığını ifade ile söz aldınız, (ki, ben de kanaat getirdim, vardı) gerekli cevabı verdiniz. Biraz dışarıya taştınız, ama her zaman olağan şeylerdendir, kemali sabırla dinledim.

Şimdi, müsaade ederseniz, bu takriri oya koyalım. Kabul ederseniz gündem teşekkül etmiş olur. Kabul etmezseniz otomatik olarak yarın saat 15.00'te toplanmak zaruretindeyiz. Ona karar vereceğim; peşinen de arz edeyim.

Bu hususu oylarınıza arz ediyorum; yani verilmiş olan takririn gündeme alınmasını ve konuşulması keyfiyetini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler...

LÜTFİ BİLGEN (İçel) — Sayın Başkan, soru sormak istiyorum.

ÖMER UCUZAL (Eskişehir) — Ne sorusu?

LÜTFİ BİLGEN (İçel) — Ben Başkana soruyorum, size değil...

BAŞKAN — Müsaade buyurunuz efendim.

Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

LÜTFİ BİLGEN (İçel) — Sayın Başkan, soru sormak istiyorum.

ÖME RUCUZAL (Eskişehir) — Ne sorusu soracaksınız?

LÜTFİ BİLGEN (İçel) — Ben Başkandan soruyorum, sizi ilgilendirmez.

BAŞKAN — Müsaade buyurunuz.

Soruyu şimdi sorunuz efendim. O zaman oylama sırasındaydı.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Ne sorusu? Başkandan soru sorulur mu?

LÜTFİ BİLGEN (İçel) — Size arz ediyorum. (A. P. ve C. H. P. sıralarından anlaşılmayan müdahaleler, güriiltüler)

BAŞKAN — Müsaade buyurunuz efendim, rica ederim.

Buyurunuz sorunuz efendim.

LÜTFİ BİLGEN (İçel) — Meclise yapılan müracatta olağanüstü toplantı isteniyordu. Gündemde de bir hayli madde vardı; fakat Meclis Başkanlığı; «Anayasamıza ve İctüzüğümüze göre yalnız bir tek konu için toplanabilir; ancak, ondan sonra bazı önergellerle ek yapılabilir» dediler ve bir tek konu üzerinde Meclis toplandı. Biz de aynı gerekçeyle toplandık. Bundan da anlaşılıyor ki; olağanüstü toplantıların bir maksadı olmak gerekir.

Şimdi, teklif edilen konu olağanüstü toplantının değil, olağan toplantının gündeminden arta kalmış bir konudur. Ancak, Danışma Kurulunun, gündemi tespit ederken, bunu da olağanüstü toplantı günde-

mine sokması gerekir. Yoksa, o zaman olağanüstü toplantının mânası kalmıyor ve bu karar hukukçuları rahatsız ettiği gibi, benim gibi hukukçu olmayanları bile rahatsız ediyor, efendim. Lütfen bu kararı düzeltiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Müsaade ederseniz buna cevap vereyim.

Daha evvel izahat verdim; gündemimiz vardır. Gündeme Genel Kurul hâkimdir. Kabul buyurmuş olduğunuz önerge ile gündemimizde mevcut veya Millet Meclisinden gelen tasarı veya teklifleri konuşmak hususunda karar aldınız.

Arkasından bir de teklif geldi; bugünkü gündeme gelen kâğıtlarda mevcudolan bir kanun tasarısının alınması keyfiyeti.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Gündemde olan metin efendim.

BAŞKAN — Onu oyluyoruz. Gündemde olan değil efendim, şimdi alınmış oldu.

İSKENDER CENAP EGE (Aydın) — Müsaade eder misiniz efendim, usul bakımından ufak bir iza-hatta bulunmak istiyorum.

BAŞKAN — Efendim ne usulü?..

İSKENDER CENAP EGE (Aydın) — Efendim, karşılıklı sual cevap halinde konuşulan mesele tam bir vuzuha kavuşmadı.

Şu elimizde bulunan ve şu anda görüşmek için önerge vermiş olduğumuz kanun tasarısının değişecek maddeleri hakkındaki rapor, zaten, günlerce önceden yazılmış, dağıtılmış ve gündeme girmiş, müzakereye başlanmış, yarıda kalmıştır. Nevzuhur bir şey değil; bugün şu anda getirilmiş bir şey değildir.

BAŞKAN — Bir yanlışlık var efendim. Gelen kâğıtlara kaldı efendim, gündemimize alınmadı.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Bugünkü gündeme değil.

BAŞKAN — Şimdi gündeme geliyor efendim.

İSKENDER CENAP EGE (Aydın) — Gündeme böyle alıyoruz efendim.

BAŞKAN — Şimdi gündeme girmiş oldu ve bu bugünkü gündeme ilâve edilmiş oldu; sizin iradenizle efendim. Mesele bu efendim.

Müsaade buyurursanız bu kanun tasarısı gündeme girmiştir.

Bu kanun tasarısının görüşülmesi için Hükümet ve Komisyon yerlerini alsınlar efendim..

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Hükümet yok, efendim.

BAŞKAN — Hükümet ve Komisyon mevcut efendim.

514 S. Sayılı ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda değişiklik yapan tasarının, verilmiş olan takirle bugünkü gündeme girmesi keyfiyeti kabul buyurulmuştur.

Öncelikle konuşulması hakkında önerge var, onu arz ediyorum.

Sayın Başkanlığa

514 S. Sayılı ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda değişiklik öngören tasarının gündeme alınarak, her şeye takdimen görüşülmesini arz ederim.

Sosyal İşleri Komisyonu

Başkanı

Tokat

Dr. Cevdet Aykan

BAŞKAN — Her şeye takdimen ve öncelikle konuşulması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İvedilik hakkında önerge vardır, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

514 S. Sayılı tasarının ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Sosyal İşleri Komisyonu

Başkanı

Tokat

Dr. Cevdet Aykan

BAŞKAN — İvedilikle konuşulması hususunu oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Daha evvel bu kanun tasarısı hakkında söz isteyen sayın üyeleri okuyorum, ayrıca söz isteyen varsa yazacağım efendim : Sayın Mehmet Feyyat, Sayın Tarık Remzi Baltan.

Başka söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Sayın Feyyat buyurun efendim.

MEHMET FEYYAT (İstanbul) — Sayın Başkan, ben, ek 1 nci madde geldiği zaman orada konuşacağım.

BAŞKAN — Orada konuşacaksınız, peki efendim.

Sayın Tarık Remzi Baltan?.. Yok.

514 S. Sayılı 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine, değişik 60 ncı maddesine bir fıkra eklenmesine ve bu kanuna iki ek madde ile bir geçici madde ilâvesine dair kanun tasarısının Millet Meclisinde kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Sosyal İşler ve Bütçe ve Plan komisyonlarının raporlarının okunup okunmaması hususunu oylarınıza arz edeceğim. Raporların okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

Maddelere geçilmesi hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir, efendim.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü Maddelerinin Değiştirilmesine, Değişik 60 ncı maddesine Bir Fıkra Eklenmesine ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde İlâvesine Dair Kanun Tasarısı

Madde 1. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Sigortalı sayılanlar :

Madde 2. — Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılırlar.

10 . 7 . 1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması hakkındaki Kanuna göre çalıştırılan Koruma Bekçileri bu kanuna tabidir.

Bu kanunda belirtilen Sosyal Sigorta yardımlarından sigortalılar ile bunların eş ve çocukları ve sigortalıların ölümünde bu kanuna göre hak sahibi olan kimseleri yararlanırlar.

İşveren ve işveren vekilinin tanımı :

Madde 4. — Bu kanunun uygulanmasında 2 ncı maddede belirtilen sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler «İşveren» dir.

İşveren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseler «İşveren vekili» dir.

Bu kanunda geçen işveren deyimi işveren vekilini de kapsar.

İşverenin bu kanunda belirtilen ve mali olmayan yükümlerinden dolayı aynen işveren vekili de sorumludur.

Çiftçi mallarını koruma bekçileri hakkında, işverenlerin bu kanunda belirtilen yükümleri bunları tayine yetkili makam tarafından yerine getirilir.

BAŞKAN — 1 nci çerçeve madde içinde bulunan 2 ve 4 ncü maddeler hakkında söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Maddéyi okunduğu şekliyle oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler. Kabul edilmiştir.

Madde 2. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun değişik 60 ncı maddesine aşağıdaki (E) fıkrası eklenmiştir :

E) 50 yaşını doldurmamakla beraber en az 20 yıldan beri sigortalı bulunan ve bu süre içinde en az 5 000 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan kadın sigortalılarla vergi mükellefi olmayan sakat erkek işçilere istekleri halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu takdirde;

a) 20 ile 25 yıl arasındaki her tam yıl için yaşlılık aylığı bağlama oranından % 2 indirim yapılır.

b) 18 yaşından önce geçmiş bulunan süreler 20 yılın hesabında nazara alınmaz.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?. Yok.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda değişiklik isteyen 2 nci maddeyi okunduğu şekliyle oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler. Etmeyenler. Kabul edilmiştir.

Madde 3. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki bir ek madde ile bir geçici madde ilâve edilmiştir.

Ek Madde 1. — 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun değişik 6 ncı maddesinin, 2 nci, 3 ncü ve 4 ncü fıkralarıyla 4837 sayılı Kanunun maddel 13 ncü maddesinin (E) bendi hükmü bu Kanunun yürürlük tarihini takip eden malî yıl başından itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

Sigortaya tabi olma halinin devamı

Geçici Madde — Bu Kanunun yayımı tarihinden önce sigortalı sayılan çiftçi mallarını koruma beççilerinden primleri ödenmemiş olanların, 506 sayılı Kanuna göre tahakkuk ettirilecek prim borçlarının tamamı, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde ödendiği takdirde bu süreye ilişkin sigortalılık hakları saklıdır.

BAŞKAN — Bu madde hakkında verilmiş iki tane önerge var birincisini okutuyorum efendim.

Sayın Başkanlığa

514 sayı altında görüşülmekte olan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 nci ve 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine, değişik 60 ncı maddesine bir fıkra eklenmesine ve bu Kanuna bir ek madde ile bir geçici madde ilâvesine dair kanun tasarısının 3 ncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Gerekçem şudur : 506 sayılı Kanunun geçici 20 ncı maddesinde zikredilen, «Bankalar, Sigorta ve Reasürans şirketleri, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Borsalar ve bunların teşkil ettikleri birlikler,» bu kanun tasarısıyla, yani Millet Meclisince kabul edilen metnin 3 ncü maddesiyle 506 sayılı Kanun hükümleri içerisine alınmışlardır.

Bu görüş, hattı zatında doğru bir görüştür. Bir toplumda, sosyal güvenlik araçlarında tetabuk ve haklarda eşitlik temin etmek, bir yönüyle sosyal barışa yardımcı olmak demektir. Cumhuriyet Senatosu

Sosyal İşler Komisyonu, bu tasarının Millet Meclisince kabul edilen 3 ncü maddesini değiştirmiş ve adı geçen müesseseleri 506 sayılı Kanun hükümlerinden çıkarmıştır. Bu işlem muhakkak ki, sosyal güvenlik araçları tetabuku ve hak ve menfaatler eşitliği tesis etmek isteğine ters düşmektedir; ama Türkiye'de bazı müesseseler, kendi imkânlarıyla çalışanlarına, daha iyi sosyal haklar ve menfaatler temin eden kurumlar kurmuşlardır. Binaenaleyh, Devlete bağlı sosyal güvenlik kurumlarının temin ettikleri sosyal güvenlik haklarının, bu diğer müesseselerin bazılarının temin ettikleri sosyal güvenlik hak ve menfaatlerine erişmedikçe; bu müesseseleri ceffkalem 506 sayılı Kanun hükmüne almakla hem müktesep haklara, hem de sosyal güvenlik hak ve menfaatlerine zarar verecek bir durum yaratılmış olabilecektir.

Her iki görüşün haklılığı vardır, haksızlığı vardır. Bu durumu telif edecek bir yolu şu anda ikamede de cidden faydalar mevcuttur. O da, yani telif için serdetmek istediğim öneri de tadat edilen bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar ve bunların teşkil ettikleri birliklerden isteyenlerin bu Kanun kapsamına alınabilmelerine imkân vermektir.

Onun için, tasarının 3 ncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesi ile bu gaye tahakkuk edebilecektir.

Değiştirerek arz ettiğim 3 ncü madde aşağıdadır:

«Madde 3. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki iki ek madde ile bir geçici madde ilâve edilmiştir:

Ek Madde 1. — 506 sayılı Kanunun geçici 20 ncı maddesinde sözü edilen bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar ve bunların teşkil ettikleri birliklerden isteyenlere, isteklerini Sosyal Sigortalar Kurumuna yazı ile bildirdikleri tarihi takip eden aybaşından itibaren yeni işe alınarak hizmet akdi ile çalıştırılacak kimseler hakkında 506 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar ve bunların teşkil ettikleri birliklerden 1 nci fıkra gereğince kanun kapsamına katılmak isteyen müesseselerde halen çalışmakta olanlarla bunların sandıklarından aylık ve gelir almakta bulunanlar ve bu sandıkların borç ve alacaklarıyla ve bütün mameleki, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde çıkarılacak tüzük esasları dahilinde Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilir.

Bu tüzükte devir şekilleri, aktüaryal hesapların nasıl yapılacağı belirtilir.

Yapılacak aktüaryal hesaplar sonunda tespit olunacak teknik açıklar, sandıklara üye personelin bağlı olduğu kuruluşlarca devir tarihini takip eden 5 yıl içinde faizleriyle birlikte yıllık eşit taksitler halinde Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenir.

Ek Madde 2. 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun değişik 6 ncü maddesinin, 2 nci, 3 ncü ve 4 ncü fıkralarıyla 4837 sayılı Kanunun muadeli 13 ncü maddesinin (E) bendi hükmü bu kanunun yürürlük tarihini takip eden mali yılbaşından itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.»

Bu sebepten dolayı da kanun tasarısı başlığının Meclisten gelmiş olduğu şekilde yeniden değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Zonguldak Senatörü
Ahmet Demir Yüce

AHMET DEMİR YÜCE (Zonguldak) — Sayın Başkan, takririmi izah etmek için söz istiyorum.

BAŞKAN — İkinci önergeyi de okutuyorum efendim. Önerge okunduktan sonra size söz vereceğim.

Cumhuriyet Senatosu Sayın Başkanlığına

514 S. Sayıda, gündemde 506 sayılı Kanunun 2 ncü 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine dair tasarımın 3 ncü maddesiyle ilâve edilen ek 1 nci maddeye ilişikte sunduğum metnin ilâvesini arz ve teklif ederim.

İstanbul
Mehmet Feyyat

Not: Millet Meclisi metnine bir cümde ilâve edilerek hazırlanmıştır, ek 2 sayfa.

«Madde 3. — Aynen.

Ek Madde 1. — 506 sayılı Kanunun geçici 20 ncü maddesinde sözü edilen bankalar, sigorta ve reasüran şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar ve bunların teşkil ettikleri birliklere bu kanunun yayımı tarihini takip eden aybaşından itibaren çalıştırılacak kimseler hakkında 505 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Halen çalışmakta olanlarla, bu sandıklardan aylık ve gelir almakta bulunanlar ve bu sandıkların borç ve alacaklarıyla ve diğer bütün mameleki bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren müktesep haklar saklı kalmak şartıyla bir yıl içinde çıkarılacak tüzük esasları dahilinde Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilir.

Bu tüzükte devir şekilleri, aktüaryal hesapların nasıl yapılacağı belirtilir.»

BAŞKAN — Sayın Demir Yüce, buyurun efendim.

AHMET DEMİR YÜCE (Zonguldak) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım;

Bendeniz, 514 S. Sayısında görüşülmekte olan 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine, değişik 60 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine ve bu Kanuna iki ek madde ile bir geçici madde ilâvesine dair kanun tasarısının «Madde 3 ncü» kısmının Sosyal İşler Komisyonu tarafından değiştirilmiş olan metnin değişikliğe tabi tutulmasını istirham eden bir önerge vermiş bulunuyorum.

Önergem uzun olduğu için sanıyorum ki, Umumi Heyetin teferruatıyla ıttılama arz edilememiş oldu, belki uzunluğundan dolayı takip imkânı hâsıl olmadı diye ben bir de kendim izah etmek lüzumunu hissettirdim.

Ek Madde 1. — 506 sayılı Kanunun geçici 20 ncü maddesinde sözü edilen Bankalar, Sigorta ve Reasüran Şirketleri, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Borsalar ve bunların teşkil ettikleri birlikleri bu Kanunun kapsamı içerisine alınmasını öngörüyor ve bunda da gerekçe, Türkiye'de sosyal güvenlik müesseselerinin teşkilatılmaya doğru gidildiği bir vasatta bu sosyal güvenlik kurumlarının dışında kalmış olan teşekkülleri sosyal güvenlik kurumları içerisine almak ve eşitliği tesis etmek idi; fakat Sosyal İşler Komisyonunda bu konu müzakere edilirken, bunların, kendilerine göre değişik imkânlar tesis etmiş oldukları ve Sosyal Sigortalar Kapsamı içerisine alındıkları takdirde bazı haklarının ortadan kalkması gibi bir durumun hasıl olacağı öngörülmüş ve bunlar eskisi gibi bu kapsamın dışında bırakılmıştır. Binaenaleyh, bu ek madde 1'le getirilmiş olan haklar böylece kaldırılmış olmaktadır.

Şimdi bendenizin vermiş olduğu (ki, yine de izah edeceğim) takrir, değişik bir imkân bahşediyor. Bu da, burada tadat edilmiş olan kurumlardan; yani müesseselerden isteyen Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına girmesini, istemeyenin de girmemesini; fakat bir kesin hatla değil de her an girme imkânlarının mevcudiyetini beraberinde getiren hakkani bir yoldur.

Şunu arz etmek istiyorum; bu bankalarda o derece sosyal haklar bağışlanmış olanlar vardır ki, bunların Sosyal Sigortalar kapsamına girmiş olması, orada daha evvel çalışmış olanların ve daha sonra çalışacak olanların arasında büyük uçurumlar açmaktadır. Meselâ öyle bankalar vardır ki, bu bankaların hiç biri-

nin verdiği imkânı vermemekte, Sosyal Sigortalar kapsamına girmek onların menfaatine olmaktadır.

Binaenaleyh, benim getirmiş olduğum husus, isteyenin girmesi, istemeyenin girmemesi şeklindedir.

Burada Senatoyu biran düşündürecek husus; şu kısa müddet içerisinde bu kanunun Meclise gitmesi gibi bir durumun hâsıl olmasıyla verilecek olan bazı hakların geriye itilmesi tehlikesinin olmasıdır.

Sayın arkadaşlarım;

Böyle bir konu mevzu bahis değildir. Esasen bu kanun Sosyal İşler Komisyonunda değişikliğe uğramış olduğu için Meclise gidecektir. Bu bakımdan benim getirmiş olduğum husus hakkani bir yol açtığından dolayı, bu tavrın itibar görmesini hassaten istirham ediyorum.

Bendeniz her iki yönde de haklılık mevcut olduğunu kabul ediyorum. Ancak, burada bir açık kapı bırakılmak suretiyle isteyenin girmesi, istemeyenin girmemesini temin etmek zannediyorum ki, en hakkani yol olacaktır. Onun için ben, uzun gereklerden sonra madde 3'ün Ek Madde 1'ini şu şekilde değiştirmiş olduğumu tekrar arz etmek isterim:

506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde sözü edilen Bankalar, Sigorta ve Reasürans Şirketleri, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Borsalar ve bunların teşkil ettikleri birliklerden isteyenlere (burada öyle bir tabir yoktu) isteklerini Sosyal Sigortalar Kurumuna yazı ile bildirdikleri tarihi takip eden aybaşından itibaren... Meselâ bunlardan birisi 5 sene sonra da isteyebilir. İsteğini bildirdiğinden bir ay sonra. Maddede, «Bu kanunun yayımı tarihini takip eden aybaşından itibaren» tabiri kullanılmış; ama tümünün girmesi kabul edilerek bu tabir kullanılmış. Bendeniz diyorum ki, «Teşkil ettikleri birliklerden isteyenlere isteklerini Sosyal Sigortalar Kurumuna yazı ile bildirdikleri tarihi takip eden aybaşından itibaren.» Böylelikle bir esneklik getiriyoruz. İş Bankası 5 sene sonra girmek isterse hesabını yapsın girsin; fakat bir Pamukbank hemen girmek yahut 3 ay sonra girmek isterse, dilekçesini verdiği tarihi takip eden aybaşından itibaren muameleye tabi tutulsun diyoruz ve zannediyorum bir hakkani yoldur.

Muhterem arkadaşlarım;

Aybaşından itibaren yeni işe alınarak hizmet akdiyle çalıştırılacak kimseler hakkında 506 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. Binaenaleyh, bu gayet güzel düşünüldü; bilfarz (X) Bankasında çalışan insanlar arasında eveliyile sonrasıyla memurlarda tefrik

yapmanın mahsurlarını giderdikten sonra Sosyal Sigortalara katılma hakkını bahşediyoruz. Kimine 5 ay sonra, kimine 5 sene sonra; ama palas pandiras değil, hazırlıklı, bir sosyal denge bozukluğuna sebebiyet vermeyecek bir esas içerisinde bendeniz bunun yapılmasını getiriyor ve öneriyorum. Zannediyorum ki, bu fevkalâde bir hakkani taleptir ve bu talebin Yüce Senato tarafından tasvip göreceğine kaniim. Bunu lütfen bu şekilde kabul edin. Nasıl olsa Kanun, Sosyal İşler Komisyonunun kabul etmiş olduğu değişiklik sebebiyle tekrar Meclise gidecektir. Bunda bir mahzur yoktur; fakat bir hakkaniyet getirmiş olduğumuzdan dolayı bunu kabule şayan bulacağınız ümidiyle hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Demir Yüce.

Sayın arkadaşlar;

Önergeyi ve izahatını dinlediniz. Sayın Feyyat'ın önergesi de yine aynı konu üzerindedir. Yalnız birbirlerini değiştirecek mahiyettedir.

MEHMET FEYYAT (İstanbul) — Sayın Başkan, önergem hakkında bir açıklamada bulunabilir miyim?..

BAŞKAN — Efendim, bir dakika müsaade eder misiniz?..

Sayın Komisyon ve Sayın Hükümet, önergeyi ve izahatını dinlediniz. Bu önergeye katılıyor musunuz?..

SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AYKAN (Tokat) — Sayın Başkan söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKANI CEVDET AYKAN (Tokat) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım;

Üzerinde tartışılan ek madde 1, Meclis Genel Kurulunda verilen bir önergeyle metne girmiştir. Bu ek madde ile öngörülen; sosyal güvenlik ve refah hizmetleri yapan kuruluşların, kalkınma planlarımızda ve 1975 icra planında öngörüldüğü üzere, bir çatı altında toplanmasını sağlamaktır.

Komisyonumuzda bu prensibi gerçekleştirmek için, tasarıya eklenen madde ile bu prensibin gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceği üzerinde uzmanların görüşleri alındı ve konu bütün yönleriyle tartışıldı. Burada iki hususu dikkatinize arz etmek isterim. Bir tanesi şu :

Kalkınma Planlarımızda ve icra planında öngörülen bu amaç haklı mı, haksız mı?.. Bu amacın gerçekleştirilmesi için Komisyonumuz üyesi Cumhuriyet

Halk Partili, Adalet Partili ve diğer partili arkadaşlarımızın görüş birliği vardır; bu amaç gerçekleştirilmelidir. Yalnız, «Bu amaç nasıl gerçekleştirilmelidir?» sorusu var. Kalkınma Planlarımız bununla ilgili bazı ön çalışmaların yapılmasını öngörmüş. Bize verilen bilgiye göre, bu konuda bugüne kadar herhangi bir hazırlık, çalışma yapılmamış.

İkincisi ise, bu amaca ulaşmak için, Genel Kurulda verilen bir önerge ile bu amaç sağlanabilir mi?.. Komisyonumuzun kanısı o oldu ki, Genel Kurulda verilen, ciddi bir hazırlığa dayanmayan, ciddi bir araştırmaya dayan bir önerge ile bu amaç sağlanamayacaktır. Aksine Genel Kurulda verilen bu önerge bazı sakıncaları meydana getirecektir.

Şimdi kaç sandık var?.. Tam rakam dahi belli değil. Bazıları 26 diyor, bazıları başka rakam söylüyor; yani sandıkların sayısı dahi tam olarak belirli değil. Bu sandıklardan yararlanan insan sayısının ne olduğu da bilinmiyor. «40 - 50 - 60 bin» deniyor. Bu da değişiyor ve gidiyor bu sandıklardan.

Yine anlatılanlara göre, sandıkların bir kısmının malî durumları müsait değil. Sosyal Sigortalar Kurumuna devredildiği zaman, Sosyal Sigortalar Kurumunun birtakım ek malî külfetleri kabul etmesi gerekiyor. Bir kısmının malî varlıkları güçlü, devredildiği zaman, Sosyal Sigortalar Kurumu ek kaynaklara sahip oluyor.

Bu 25 ile 30 civarındaki sandığın işleyişleri değişik, üyelerine tanıdıkları haklar değişik, bu sandıkların kaynakları da değişik; ama bu değişiklikler nedir?.. Bu konuda hiçbir bilgi yok; Devletin hiçbir bilgisi mevcut değil. Hiçbir bilgiye dayanmadan, bu kadar önemli bir konuda, aşağı - yukarı 300 bin kişinin sosyal güvenliğini ingilendiren bir konuda bir önergeyle bir değişiklik yapmanın bize izah edildiğine göre, birtakım hukukî sakıncaları doğacaktır.

Yine ifade edildiğine göre, bu maddede öngörüldüğü şekilde «Bir tüzükle bunu gerçekleştirmek mümkün değildir» dediler. Daha önce 1968'de askerî fabrikaların ve Devlet Demiryolları yardımlaşma sandıklarından sosyal güvenlik haklarını sağlayan kişilerin sosyal haklarının, Sosyal Sigortalar Kurumuna devri bir kanunla gerçekleştirilmiş. Bu ek madde, kanun yerine bir tüzüğü öngörüyor. Bu tüzüğün de bir yıl içerisinde gerçekleştirilmesini öngörüyor. Komisyonumuz şu inanca vardı :

Şayet kalkınma planlarımızda öngörüldüğü şekilde, icra planında öngörüldüğü şekilde birtakım çalışmalar yapılır ve bu çalışmalara dayanarak bir öne-

ri, bir politika şekillendirilirse, bu geçerli olabilir. Şayet yapılmaz da, Genel Kurulda bir önergeyle yapılırsa, bu konuda yapılacak hizmet hem hukukî sakıncalar doğuracak, (hatta iddia edilir ki, böyle bir tutum Anayasaya ters düşecektir; çünkü, bu sandıkların üyelerinin hem sandıkların varlıklarına, hem de sandıklardaki üyelerin sosyal güvenlik hakları tüzükle devrediliyor) hem de bu devir teknik yönden mümkün olmayacaktır.

Bu nedenle bu maddenin bu amacı sağlayamayacağına, aksine pek çok sakıncalar sağlayacağı düşüncesiyle Komisyonumuz bu görüşe; Cumhuriyet Halk Partili ve Adalet Partili üyelerin müşterek görüşü ile katılmadı efendim.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Verilen izahata göre Komisyon, verilmiş olan önergeye katılmamaktadır.

Sayın Hükümet katılıyor mu?..

SOSYAL GÜVENLİK BAKANİ AHMET MAHİR ABLUM (Kütahya Milletvekili) — Sayın Başkan;

Huzurunuzdaki tasarı, çalışan kadınların 20 yılda emekliliği ile ilgili bir tasarıdır.

Hükümetiniz bu tasarıya banka ve sigortalarda çalışanların da Sosyal Sigortalar kapsamına alınması hususunda her hangi bir hüküm koymamıştır. Filhakika, Beş Yıllık Kalkınma planları birçok sosyal güvenlik tesislerinin bir elde toplanmasını ve aşağı - yukarı aralarında paralellik sağlanmasını âmirdir, ama takdir buyurulacağı üzere bu, derinlemsine bir tetkiki icabettirmektedir. Onun için, bunun esaslı bir tetkike tabi tutulup, ayrı bir kanun tasarısıyla düzenlenmesinde fayda vardır.

Bu mülâhaza ile önergeye katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Verilmiş olan tadil önergesine Komisyon ve Sayın Hükümet katılmamaktadırlar.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

FEVZİ HAKKI ESATOĞLU (İstanbul) — İki önerge var; hangisini oya sunuyorsunuz?..

BAŞKAN — Efendim, Sayın Ahmet Demir Yüce'nin önergesini oya sundum; önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Mehmet Feyyat'ın da bu hususla ilgili olarak bir önergesi vardır.

Sayın Feyyat, izah edecek misiniz efendim, yoksa tekrar okutalım mı?..

MEHMET FEYYAT (İstanbul) — Müsaade eder-seniz izah edeceğim.

BAŞKAN — Buyurunuz efendim.

MEHMET FEYYAT (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın senatörler;

Sayın Adalet Partisi Sözcüsünce, kanunun engellenmesi gibi bir iddia söz konusu edildi. Bu kanun tasarısı Meclisten geldiği şekilde aynen kabul edildiği takdirde, 20 yılda emeklilikleri söz konusu olan kadın işçilerimiz haklarına kavuşacaklardır; fakat sosyal İşler Komisyonunun değiştirmesi nedeniyle bu tasarı tekrar Meclise gidecek ve kanunun yürürlüğe girmesi tarihi gecikecektir.

Sayın Bakan biraz evvel, benim önergemden öncek önergeye katılmayıp sebeplerini açıklarken; «Bu iş gayet derinliğine bir tetkiki gerektirir» buyurdular. Sayın Bakandan öncelikle şunu sormak isterim : Sosyal Güvenlik Bakanlığının hikmeti vücudu ne idi?.. Bütün sosyal güvenlik müesseselerini global olarak bir araya toparlamak değil miydi?.. Sayın Bakan bu sözleriyle kendi Bakanlığının hikmetini inkâr eder duruma düşüyor. Sosyal Güvenlik Bakanının, bunun aksine mütalaası gerçekten beni üzmiştir.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Sayın Bakan; «Tetkik edelim» dedi beyefendi.

MEHMET FEYYAT (Devamla) — Tetkik değildir beyefendi. Şunu arz edeyim, Sayın Bakanımız da aynı konuya temas ettiler; «tetkik» dediler, Anayasamız; «Herkes sosyal güvenlik haklarından istifade eder» demek suretiyle sosyal güvenlik müesseselerinin kurulmasını emrediyor.

Ben bir bütçe müzakeresi dolayısıyla bu kürsüden Sayın Halil Tunç'u hedef alarak; herkes için söz konusu olan sosyal güvenliğin, dolayısıyla Sosyal Sigortaların belli sendikalara kayıtlı kol işçisinin tekeline inhisar ettirilmiş olduğuna işaretle, «İki sene» âmir hükmüne rağmen 14 - 15 sene geçtiği halde Anayasanın bu emrinin yerine getirilmemiş olduğunu arz etmiştim. Aceleye getirilen işlerde, «Aceledir, tetkiki gerekir» denmiyor, ama kendi konuyla ilgili bir kanuna bir madde eklenmesine dair gayet normal bir teklife «Tetkiki gerekir» deniliyor.

Bütün sosyal güvenlik müesseselerinin tek elde birleştirilmesinin artık zamanı gelmiştir. MEYAK, OYAK gibi sosyal güvenlik müesseselerinin de Emekli Sandığı, Bağ - Kur, Sosyal Sigortalar Kurumu gibi müesseselerin yanbaşında yer almasında, hatta hatta diğer özel müesseselerin de birleştirilmesinde, bunların da bu sosyal güvenlik müessesesi içerisinde yeniden tedvin edilmesinde yarar olduğu, asrımızın bunu gerektirdiği kanısındayım.

Şimdi, atı alan Üsküdar'ı geçiyor... Ordu mensupları bir yönde, hâkimler için ayrı bir yardımlaşma sandığı; zaten memur yardımlaşma sandığının hesabını soran yok; memurların ne karar yetkisi vardır, ne silâhı vardır, çünkü... Onun için çıkmıyor. Yüce Senatoya bunu arz etmekten üzüntü duyuyorum. Çünkü, Devlet personelinin ne silâhı vardır, ne karar yetkisi vardır; niçin bunların hakları verilmiyor, bunlardan kesilen paralar nerede?.. Bunun hesabı günlerden beri soruluyor, gazetelerde sık sık bahsediliyor, ama cevap yok.

Adalet Partisi Grupunun, Cumhuriyet Halk Partisi Grupunun düşüncesi ne olursa olsun Sayın Bakanımızın, sosyal güvenlik müesseselerinin tevhiidiyle görevlendirilen kendi Bakanlığını ilgilendiren bu önergeye; tevhid görevine siyaneten müspet oy vermesi gerekirdi.

Suut Kemal Yetkin'in bir filozofa ait iki fıkrasını okudum : Bir vahid parçalanabilir; Tanrı da parçalanabilir mi?.. Böyle hile-i şeriye ile Tanrı üzerinde münakaşaya gitti. Sayın Bakanın buradaki mütalaa-sını da bu kadar çelişkili gördüm. Sayın Bakan burada zorlama ile, istemeyerek, kendi grupunun etkisi altında, Bakanlığının gereğine değil de grupunun gereğine cevap verdiler. Burada bir bakandan ziyade bir grup sözcüsü gibi maalesef arzusu hilâfına yaptığı bir konuşmayı, iradesiyle beyanı arasındaki bir çelişkiyi ben tespit etmiş oldum.

BAŞKAN — Sayın Feyyat, çok istirham edeceğim, lütfen önergenizi izah sadedinde konuşmanıza devam ediniz, önergeniz dışına taşmayın efendim.

MEHMET FEYYAT (Devamla) — Önergemi izah ediyorum efendim.

BAŞKAN — Hayır, önergenizde belirtilen konuların dışına taşıyorsunuz da onun için ikaz etmek durumunda kaldım, lütfen efendim...

MEHMET FEYYAT (Devamla) — Şimdi, banka memurlarından bize de mektuplar geldi; memurlar haklıdır, bazı üzüntüleri vardır. Belli çevreler ve belli baskı gruplarında yanlış propaganda edilmiştir; onlar endişelerinde haklıdır; çünkü yanlış inandırılmışlardır. Kanunda; «... gelir almakta bulunanlar ve bu sandıkların borç ve alacaklarıyla bütün müktesebatı mahfuzdur.» mealinde bir hüküm vardır. Bugüne kadar ellerinde olan haklarına hâle gelmiyor. Benim değiştirme önergemın muhtevası da bunu tekkardan ibarettir.

Ayrıca Yüce Senatodan istirhamım, Meclisten gelen metnin aynen kabul edilmesidir. Bunun, bizim öngemize nazaran daha isabetli olacağı kanısındayım. Çünkü, Meclisten gelen metinde bizim endişemizi gerektirecek bir husus yok : «... gelir almakta bulunanlar ve bu sandıkların borç ve alacaklarıyla...» deniliyor. Tamamıyla müteşep hakları teminat altına almış ve bunun tüzükle düzenlenmesini emretmiştir. Tüzükle bir hakkın ketmedilmesi söz konusu değil; tüzükle, teslim edilen bir hak tanzim edilecek. Neticede Danıştay vardır, murakabesi mümkündür, iptali mümkündür... Sayın Sözcünün bu hususla ilgili beyanları tamamıyla yetersizdir. Ben, mesleğim dolayısıyla şahit olduğum; bir bankanın sosyal sigortalara olan borcunu ödememek için Ankara'da yaptığı baskıları burada arz etmek istemem. Bankalar Kanununun bir mahremiyeti vardır, bir gereği vardır; açıklamak istemem. Bu bankanın 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamından kendisini sıyırmak için yaptığı çirkin baskıları burada arz etmek istemiyorum.

Bu itibarla, Türkiye'deki özel bankaların 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına alındığı ahvalde, o bankanın cemaziyelevveli çıkar meydana; gerçekten bir banka mıdır, değil midir? Mantar gibi biten bir banka mıdır, değil midir?.. 27 Mayıs'ta bir sürü banka iflâsları oldu. Mank, bank, bank; sulu banka kadar gider... Acaba gerçek banka mıdır, değil midir? 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun kendisine yüklediği külfetten korkmaktadır, işçi kadrosuna alınmaktan korkmaktadır. Bu baskı grupları banka memurlarını, hak sahiplerini yanlış yola sevk etmişler, yanlış inandırmışlar ve bunun etkisi altında bu kitle sızlanmaktadır. Sayın Banka personelinin hiçbir endişesi olmasın; Meclisten gelen metinde banka personelinin bütün hakları teminat altına alınmıştır.

Sayın Bakanım, Suut Kemal Yetkin misali, «Acaba tek midir, değil midir? Parçalanır mı, parçalanmaz mı? Tanrı da parçalanır mı, parçalanmaz mı?» şeklinde bir filozofik düşünceye kapılıp da, kendi kuruluşunuzun hikmeti vücudunu inkâr etmeyin. Sosyal Güvenlik Bakanlığı ne için kurulmuş ise, onun gereğine uygun doğrultuda yürüyün.

Mesele sol felsefesidir, (Adalet Partisi içinde de bu sesi duymaya başladık, bu mutluluğu duyduk) ama her yerde bu, esas gibi kendisini kabul ettirecektir. Size de zorla kabul ettirecektir; ama belki bu bahtıyarlığa eremezseniz, sonunda emekli olduğunuz zaman zavallı bir duruma düşmemeniz için bilhassa fik-

rinizi değiştirmenizi istirham ederim, o bakanlığı işgal etmenize yazık olur.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın arkadaşlar, takriri ve açıklamayı dinlediniz.

Önergeye Komisyon katılıyor mu efendim?..

SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKANI
CEVDET AYKAN (Tokat) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet?..

SOSYAL GÜVENLİK BAKANI AHMET MAHİR ABLUM (Kütahya Milletvekili) — Sayın Başkan, demin de arz ettim. Hakikaten Bakanlığımız bütün sosyal güvenlik müesseselerini aynı çatı altında toplamak üzere kurulmuştur ve çalışmalarına başlamıştır. 6 aylık bir bakanlıktır. Netice itibarıyla bunlar hakikaten kanunî bir düzenlemeyi icabettiren, geniş çalışmayı icabettiren bir husustur. Nitekim, Askerî Fabrikalar Muavenet Sandığı ve Devlet Demiryolları Yardımlaşma Sandığı ayrıca 991 sayılı Kanunla düzenlenerek bu camiaya eklenmiştir, çalışmalarımız yapılmaktadır, ilerde huzuruza bir kanun tasarısıyla gelmeyi ümidediyor ve o yüzden katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye Komisyon ve Hükümet katılmıyorlar.

Sayın Feyyat'ın önergesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3 ncü maddeyi okunan şekilde oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde okunan şekilde kabul edilmiştir.

Madde 4. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen sayın üye?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 5. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine, değişik 60 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine ve bu kanuna iki ek madde ile bir geçici madde ilâvesine dair kanun tasarısının tümünü oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

AHMET DEMİR YÜCE (Zonguldak) — Sayın Başkan, isim o değil, ismi yanlış okudunuz efendim :

Tasarının Millet Meclisinden gelen adı o; fakat Sosyal İşler Komisyonunun kabul ettiği ad değişik.

BAŞKAN — Efendim, sıra sayısı ile gündeme girmiş olduğu şekilde arz ettim. İsterseniz bir daha okuyayım.

Sosyal İşler Komisyonunun kabul ettiği metin mi efendim?..

AHMET DEMİR YÜCE (Zonguldak) — Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine, değişik 60 ncı maddesine bir fıkra eklenmesine ve bu kanuna bir ek madde ile bir geçici madde ilâvesine dair kanun tasarısı değiştirilerek kabul edilmiştir; Millet Meclisine sunulacaktır.

III. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

3. — *Aydın Üyesi İskender Cenap Ege'nin, kanun tasarısı ve tekliflerini görüşmek üzere Genel Kurulun 16 Temmuz 1975 Çarşamba günü saat 15.00'te toplanmasına dair önergesi, (4/245)*

BAŞKAN — Saat 19.00'a gelmiştir. Bugünkü almış olduğumuz karar ile gündemimize girmiş olan husus kabul edilmiştir. Yarın, yani Çarşamba günü saat 15.00'te toplanmak üzere Oturumu kapatıyorum.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Karar alın Sayın Başkan; karar alın.

BAŞKAN — Efendim?

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Yarın normal toplantı günü değildir, karar altına alın efendim, önerge var.

BAŞKAN — Özel bir toplantıya çağırılmış bulunmaktayız. Benim söylediğim zühul değil efendim; onun için arz ettim. Bu toplantıya bugün başladık, devam ediyor, bitmediği için yarın da devam edecek, öbürsü gün de devam edecek. Bunun için...

SALİH TANYERİ (Gaziantep) — Verdiğiniz kararla tatil bitti. Yarın toplanmak için önerge lâzım.

İSKENDER CENAP EGE (Aydın) — Önerge var Sayın Başkan.

BAŞKAN — Eğer Umumi Heyet böyle istiyorsa, o zaman uygulamayı doğru yola sokmak için, verilmiş olan önergeyi okutuyorum efendim :

Sayın Başkanlığa

Yarın saat 15.00'te toplanarak tasarısı ve tekliflerin müzakeresine devam olunmasını arz ve teklif ederim.

Aydın

İskender Cenap Ege

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yarın saat 15.00'te toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 18.55



IV. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — *Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Fethi Çelikbaş'ın, Kâğıthane Belediyesine dair soru önergesi ve İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk'ün yazılı cevabı. (7/371)*

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın İçişleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyrulmasını saygılarımla arz ve rica ederim.

Kontenjan Senatörü

Fethi Çelikbaş

1) İstanbul ili Kâğıthane Belediyesinin spor sahası için 2,5 milyon liraya kamulaştırdığı arazinin bedeli mal sahiplerine ödenmiş midir? Ödenmemişse sebebi nedir?

2) Belediye Başkanı Celâl Altunay'ın vazifeye başladığı tarihten itibaren, memur, müstahdem, daimî veya muvakkat işçi gibi, her ne nam ile olursa olsun, belediyeye ne kadar yeni personel alınmıştır?

Belediyenin personel (işçiler dahil) giderleri 1973, 1974 ve 1975 yıllarında aylar itibarıyla ne kadardır?

3) Bazı Belediye Meclisi Üyeleri belediye reisinin çalışmaları ve muameleleri hakkında Bakanlığınız nezdinde şikâyetle bulunmuşlardır. Şikâyet konuları teftiş ettirilmiş midir?

T. C.

İçişleri Bakanlığı

15 . 7 . 1975

Mahallî İd. Gn. Md.

2 nci D. Re. Mua.

Şb. Md. : 521-75-302-4

Konu : Yazılı soru önergesi Hk.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

İlgi : 27 . 6 . 1975 gün ve Gn. Sek. K. Md. hüğü 6633-3011-7/371 sayılı yazınız.

Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Senatörü Sayın Fethi Çelikbaş'ın, Kâğıthane Belediyesi ile ilgili olarak tarafımdan cevaplandırılması istemiyle Başkanlığınıza sunduğu yazılı soru önergesi incelenmiş cevabı aşağıya çıkarılmıştır.

Mahallinden alınan bilgilere göre :

1. — Spor sahası ile ilgili olarak kamulaştırulacak yerler için Kâğıthane Belediye Meclisi ve belediye encümenince kararlar alındığı, ancak henüz kamulaştırma işlemi yapılmadığı için arazi sahiplerine herhangi bir bedel ödenmediği;

2. — Belediye Başkanı Celâl Altınay'm göreve başladığı tarihten bugüne kadar, boşalan ve yeniden verilen kadrolara 105 işçi ve memur alındığı ve geçici işçi olarak da 25 kişiye görev verildiği;

Belediyenin personel giderlerinin ilişikteki cetvelde gösterildiği gibi olduğu;

3. — Kâğıthane Belediye Meclisinin bir kısım üyeleri tarafından bütçe ile ilgili olarak öne sürülen iddiaların halen tetkik safhasında olduğu anlaşılmıştır.

Arz ederim.

Oğuzhan Asiltürk
İçişleri Bakanı

KÄĖITHANE BELEDİYE PERSONEL Gİ

Yılı	Giderin Çeşidi	Ocak TL.	Şubat TL.	Mart TL.	Nisan TL.	Mayıs TL.
1973	Memur maaşları	170 171	173 549	170 074	171 360	179 495
	İşçi maaşları	365 328	373 974	351 004	478 979	499 048
1974	Memur maaşları	197 333	274 348	237 976	221 279	241 120
	İşçi maaşları	631 697	684 323	594 121	705 705	1 025 128
1975	Memur maaşları	289 124	268 256	251 936	317 245	314 085
	İşçi maaşları	1 113 708	1 202 692	1 035 125	1 288 842	1 283 805

DERLERİNİ GÖSTERİR ÇİZELGEDİR

Haziran TL.	Temmuz TL.	Ağustos TL.	Eylül TL.	Ekim TL.	Kasım TL.	Aralık TL.
192 651	199 030	189 978	195 331	199 368	190 533	194 698
547 386	454 943	609 415	643 974	622 158	604 354	636 549
228 106	223 885	224 628	234 030	268 442	340 261	317 087
1 037 370	968 720	1 067 656	1 063 354	1 023 506	1 234 507	1 101 643
438 529	401 195					
1 067 997	1 320 852					

2. — Cumhuriyet Senatosu Mardin Üyesi Mehmet Ali Arıkan'ın, Mardin'in Dargeçit «Kerburan» ve Kayapınar «Ayınkâf» bucaklarının ilçe merkezi haline getirilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair soru önergesi ve İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk'ün yazılı cevabı. (7/374)

Cumhuriyet Senatosu Yüce Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun İçişleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurmanızı saygıyla arz ederim.

Mehmet Ali Arıkan
Mardin

SORU :

1. — Mardin'in Dargeçit (Kerburan) ve Kayapınar (Ayınkâf) bucak merkezleri son yıllarda ilçe niteliğinde gelişmelere sahne olmuştur. Ekonomik kültürel ve sosyal bakımdan gelişmiş bulunan bu bucak merkezlerinin etrafındaki köylerle irtibat ve muvasala imkânları da dikkate alınarak ve özellikle asayişin daha kolay sağlanması ve köylüye daha iyi ve daha süratli hizmet götürülebilmesi bakımından bağlı buldukları kazalardan ayrılmak suretiyle ve diğer komşu kazalardan da her iki bucak merkezine çok yakın köylerin de diğer kazalardan alınarak bu bucak merkezlerine bağlanması yolu ile adı geçen bucak merkezlerinin ilçe haline getirilmesi son derece faydalı olacaktır. Her iki bucak merkezinde okullar, ortaokul, sağlık merkezleri, nüfus idaresi, meteoroloji, PTT merkezi ve jandarma teşkilâtı mevcut olup ilçe haline getirilmesi gelişmeyi daha da sağlayacaktır. Bu bakımdan her iki bucağın ilçe merkezi haline getirilmesi yolunda Bakanlığınızca herhangi bir çalışma düşünülmekte midir? Böyle bir çalışma var ise ne safhada olduğunun açıklanması?

T. C.

İçişleri Bakanlığı
İller İd. Gn. Md.
Şb. Md. : 440/402-4930

14 . 7 . 1975

Konu : İlçe istekleri Hk.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

İlgi : 2 . 7 . 1975 gün ve Kanunlar Müdürlüğü 6672-3033/7-374 sayılı yazıları.

Cumhuriyet Senatosu Mardin Üyesi Sayın Mehmet Ali Arıkan'ın Mardin iline bağlı Dargeçit ve Kayapınar bucaklarının ilçe merkezi haline getirilmesi hususunda ne düşünüldüğüne dair yazılı soru önergesi incelenmiş cevabımız aşağıda açıklanmıştır.

Bakanlığımıza bugüne kadar 95 il, 307 ilçe ve 724 bucak olma talebi intikal etmiş olup Dargeçit ve Kayapınar bucaklarının ilçe haline getirilmesi de bu talepler arasındadır.

Mevcut mülki bölümlerimizin Anayasanın 115 nci maddesinde belirtilen coğrafya durumu, ekonomik şartlar ve kamu hizmetlerinin gerekleri açısından yeniden düzenlenmesi ile ilgili çalışmalara Bakanlığımız bünyesinde devam edilmektedir.

Bu isteklerin münferiden ele alınması mahzurlu olduğundan bahis konusu çalışmalar sonuçlandıktan ve mülki taksimatın yeniden düzenlenmesine yön verecek prensipler ortaya çıktıktan sonra konunun diğer il, ilçe ve bucak olma talepleriyle birlikte bir bütün olarak ele alınıp gereğinin yapılacağını bilgilerinize arz ederim.

Oğuzhan Asiltürk
İçişleri Bakanı

Cumhuriyet Senatosu GÜNDEMİ

74 NCÜ BİRLEŞİM

15 . 7 . 1975 Salı

Saat : 16.30

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Anayasanın 83 ncü maddesi gereğince Millet Meclisinin toplantıya çağrıldığına dair Millet Meclisi Başkanlığının 10 . 7 . 1975 tarih ve 2805 sayılı tezkeresi (3/648)

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTI- RILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER



506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü Maddelerinin Değiştirilmesine, Değişik 60 ncı Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine ve Bu Kanuna İki Ek Madde ile Bir Geçici Madde İlâvesine Dair Kanun Tasarısının Millet Meclisince Kabul Olunan Metni ve Cumhuriyet Senatosu Sosyal İşler ve Bütçe ve Plan Komisyonları Raporları (M. Meclisi : 1/286; C. Senatosu : 1/364)

(Not : M. Meclisi : S. Sayısı : 194)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 2397 - 20063

30 . 6 . 1965

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 30.6.1975 tarihli 96 ncı Birleşiminde öncelikle görüşülerek işaret oyuyla kabul edilen, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü Maddelerinin Değiştirilmesine, Değişik 60 ncı Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine ve Bu Kanuna İki Ek Madde ile Bir Geçici Madde İlâvesine Dair Kanun Tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

Kemal Güven
Millet Meclisi Başkanı

Not : Bu tasarı 15 . 5 . 1975 tarihinde Başkanlıkça ilk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 30 . 6 . 1975 tarihli 96 ncı Birleşiminde öncelikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 194)

Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu
Sosyal İşler Komisyonu
Esas No. : 1/364
Karar No. : 4

2 . 7 . 1975

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

1 Temmuz 1975 tarihinde Komisyonumuza havale buyurulan Millet Meclisinin 30 . 6 . 1975 tarihli 96 ncı Birleşiminde öncelikle görüşülerek işaret oyuyla kabul edilen, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü Maddelerinin Değiştirilmesine, Değişik 60 ncı Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine ve Bu Kanuna İki Ek Madde ile Bir Geçici Madde İlâvesine Dair Kanun tasarısı Komisyonumuzun 1 . 7 . 1975 ve 2 . 7 . 1975 tarihli birleşimlerinde Sosyal Güvenlik Bakanı, Bakanlık temsilcileri ile Maliye Bakanlığı temsilcilerinin de iştirakiyle her yönden tetkik ve müzakere olundu.

İlgili Bakan ve Bakanlık temsilcileri ile tasarının genel gerekçesinde tafsilen belirtilen hususları göz önünde bulunduran Komisyonumuz mezkûr tasarımı prensip itibarıyla benimseyerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarıda bulunan 3 ncü çerçeve maddesinde bulunan Ek Madde 1'in metinden çıkarılması nedeniyle tasarı başlığı değiştirilmiştir.

Tasarının 1 nci çerçeve maddesi ile 2 nci çerçeve maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 3 ncü çerçeve maddesi kapsamında bulunan Ek Madde 1, aşağıdaki gerekçe ile tasarıdan çıkarılmıştır.

Ayrıca, 1975 İcra Planı sosyal refah ve güvenliği amaçlayan program ve araçların tek bir işleyiş sistemi içinde bütünleştirilmesini öngörmüştür «192 sayılı Teybir.»

Ek madde bir ile, Kalkınma Planımızda öngörülen bu amacın gerçekleştirilmesi istenilmiştir.

Ancak, Komisyonumuza verilen bilgilere göre, yukarıda sözü edilen ilkede belirtilen çalışmalar tamamlanamamış, ya da, çalışmalar öneriler haline getirilememiştir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesine dayanılarak kurulan Sosyal Sigorta Sandığı sayısının 26 civarında olduğu ve bu sandıklara bağlı sigortalı sayısının 60 binin üstünde olduğu ifade edilmiştir.

Yine, verilen bilgilere göre, bu sigorta sandıkları, işleyişi, üyelerine sağladığı sosyal güvenlik - sosyal sigorta hakları ve sandıkların varlıklarının kaynakları yönünden de değişiklikler taşımaktadır.

Söz gelimi, bu sandıkların bazıları, bazı tanınmış ve büyük millî bankalarımızın hisse senetlerine ve bazı varlıklarına sahip bulunmaktadırlar.

Ayrıca, bu sandıklar, üyelerine, Sosyal Sigortalar Kurumunun sağladığı sosyal güvenlik haklarına ek ve kapsamı sandıktan sandığa değişen sosyal güvenlik hakları da sağlamaktadır.

Kaynakları, sigortalılarına sağladığı sosyal güvenlik hak ve menfaatleri, bünyeleri ve işleyişleri yönünden bu kadar değişiklik taşıyan çok sayıda sigorta sandığının, yeterli araştırma ve çalışma yapılmadan bir tüzük hükmü ile ve bir yıl içinde, üyelerinin sigortalılık haklarının ve sandıkların varlıklarının Sosyal Sigortalar Kurumuna devrinin, teknik yönden mümkün olamayacağı, hukukî yönden de ciddi sakıncalar yaratacağı ve sosyal güvenlik amacına hizmet edemeyeceği, zararlı da olabileceği görüşü Komisyonumuzda ağırlık kazanmıştır.

Sosyal güvenlik kurumlarının ve hizmetlerinin kuruluş ve işleyiş yönünden birliğini ve bütünlüğünü sağlamaktaki amaç, bu hizmetlerden yararlanacaklara daha iyi hizmet ve fayda götürmektir.

Millet Meclisi Genel Kurulunda verilen bir önerge ile bu tasarıya eklenen Ek 1 nci maddenin bu amaçlara hizmet edemeyeceği, aksine, hem müktesep haklara hem de sosyal güvenlik haklarına zararlı olacağı düşüncesiyle Ek 1 nci madde tasarı metninden çıkarılmıştır.

Ayrıca, söz konusu Ek madde 1'in, ekonomik hayatımızda özel ve önemli yeri olan birçok büyük millî kuruluşumuzu, şimdiden tahmin edilemeyecek bazı ciddi, hukukî, malî, idarî ve ekonomik sorunlarla karşılaşacağı hususu da bu maddenin tasarıdan çıkarılmasına neden olmuştur.

Komisyonumuz, ciddi çalışmalara dayanan yasa tekliflerinin, kamu hayatında adaletli ve verimli ilişkileri geliştirmede en güvenilir hizmet olacağına inanmaktadır.

Millet Meclisi metnindeki Ek Madde 2 Komisyonumuzca Ek Madde 1 olarak kabul edilmiştir.

Tasarının diğer maddeleri ise Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe ve Plan Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Başkan
Tokat
C. Aykan

Sözcü
Sinop
N. İnebeyli
Toplantıda bulunamadı

Kâtip
Hatay
Söz hakkım mahfuzdur
K. Kılıçoğlu

Isparta
M. Gülcügil
Toplantıda bulunamadı

Kırklareli
A. Alkan

Muğla
İ. Karaöz

Ordu
Ş. Köksal

İstanbul
Söz hakkım mahfuzdur
S. Belül

Tabii Üye
V. Erüstü

Toplantıda bulunamadı

Kocaeli
F. H. İşmen
Toplantıda bulunamadı

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
H. Tunç
Toplantıda bulunamadı

Bütçe ve Plan Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Bütçe ve Plan Komisyonu
Esas No. : 1/364
Karar No. : 38

3 . 7 . 1975

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 30 Haziran 1975 tarihli 96 ncı Birleşiminde öncelikle görüşülerek işaret oyuyla kabul edilen, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine, değişik 60 ncı maddesine bir fıkra eklenmesine ve bu kanuna iki ek madde ile bir geçici madde ilâvesine dair Kanun tasarısı, Millet Meclisi Başkanlığının 30 Haziran 1975 tarihli ve 2397 - 20063 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle Komisyonumuzun, 3 Temmuz 1975 tarihli Birleşiminde, Sosyal Güvenlik Bakanlığı adına Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürü ile Maliye Bakanlığı ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı temsilcileri de hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Tasarının Millet Meclisince kabul olunan metni, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü maddelerinin değiştirilmesi, değişik 60 ncı maddesine 1 fıkra eklenmesi ve bu kanuna 2 ek madde ile bir geçici madde ilâve edilmesi suretiyle :

«Sigorta sayılanlar» hakkında günümüz koşullarına uygun tanımın getirilmesini ve bu arada Çiftçi Mallarının Korunması hakkındaki Kanuna göre çalıştıranların da 506 sayılı Kanuna tabi kılınmasını,

«İşveren ve işveren vekili» tarifi konusunda günümüz koşullarına uygun tanımlamanın gerçekleştirilmesini ve bir önceki madde ile ilişkisinin sağlanmasını,

50 yaşını doldurmakla beraber en az 20 yıldan beri sigortalı bulunan ve bu süre içinde en az 5 000 gün Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası primi ödemiş olan kadın sigortalılara ve vergi mükellefleri olmayan sakkat erkek işçilerin istekleri halinde yaşlılık aylığı bağlanmasını,

Geçici 20 ncı maddede sayılan kurumlar personelinin tabi oldukları sandıkların Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilmesini,

4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun değişik 6 ncı maddesinin, 2 ncı ve 3 ncü ile 4 ncü fıkralarının, 4837 sayılı Kanunun muaddel 13 ncü maddesinin (E) bendi hükmünün bu kanunun yürürlük tarihini takip eden mali yılbaşından itibaren yürürlükten kaldırılmasını, dolayısı ile Sosyal Sigortalar Kurumunun belli birtakım yüklerden kurtarılmasını.

Bu kanun ile Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına alınan, çiftçi mallarını koruma bekçilerinin kurumla ilişkilerinin düzenlenmesini öngörmektedir.

Bugüne kadar Sosyal Sigortalar Kurumunun sağladığı haklardan istifade imkânını elde edememiş olanlara da bu sosyal güvenlik kurumunun imkânlarından yararlanabilmeyi gerçekleştirecek kanunî düzenlemeyi getiren tasarı, bu ileri mahiyeti gözetilerek Komisyonumuzca benimsenmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeleri müteakip, verilen bir önerenin kabulü üzerine, tasarının görüşmeleri, tasarımı Komisyonumuzdan önce inceleyen ve bir rapor ile metin tanzim eden Cumhuriyet Senatosu Sosyal İşleri Komisyonu raporu ve metni üzerinde yürütülmüştür.

II) Cumhuriyet Senatosu Sosyal İşleri Komisyonunun 2 Temmuz 1975 tarihli ve Esas 1/364; Karar 4 sayılı rapora esas metinde yer aldığı üzere, 1, 2, 4 ve 5 ncı maddeler Millet Meclisince kabul olduğu biçimde, 3 ncü madde ise yukarıda tarih ve numarası belirtilen rapordaki gerekçeler aynen benimsenmek sureti ile Cumhuriyet Senatosu Sosyal İşleri Komisyonunun kabul ettiği şekilde Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

III) Sosyal güvenlik anlayışının getirdiği imkânlardan yararlanabilmeyi genişletecek kanunî düzenlemeyi getiren işbu tasarının bu ileri mahiyetini gözeten Komisyonumuz, tasarının Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesi hususunda istemde bulunulmasını da karar altına almıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan ve bu Kanunda Sözcü

Ankara
Y. Köker

Başkanvekili

Konya
F. Özlen
Toplantıda bulunamadı.

Sözcü

Kahraman Maraş
A. Karaküçük
Toplantıda bulunamadı.

Kâtip
Yozgat
S. Ergin

C. Bşk. Seç. Üye.
N. Talû
Toplantıda bulunamadı.

Diyarbakır
A. Erdoğan
Edirne
M. N. Ergeneli

Elâzığ
S. Hazerdağlı

Sivas
K. Kangal

Tabii Üye
Söz hakkım saklıdır.
S. Karaman

Trabzon
A. Ş. Ağanoğlu

Uşak
M. F. Atayurt
Toplantıda bulunamadı.
Yozgat
V. Uyar

Urfa
İ. H. Balkıs
Toplantıda bulunamadı.

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü Maddelerinin Değiştirilmesine, Değişik 60 ncı Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine ve Bu Kanuna iki Ek Madde ile Bir Geçici Madde İlâvesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Sigortalı sayılanlar :

Madde 2. — Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılırlar.

10 . 7 . 1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması hakkındaki Kanuna göre çalıştırılan Koruma Bekçileri bu kanuna tabidir.

Bu kanunda belirtilen Sosyal Sigorta yardımlarından sigortalılar ile bunların eş ve çocukları ve sigortalıların ölümlerinde bu kanuna göre hak sahibi olan kimseleri yararlanırlar.

İşveren ve işveren vekilinin tarifi :

Madde 4. — Bu kanunun uygulanmasında 2 nci maddede belirtilen sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzelkişiler «İşveren» dir.

İşveren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseler «İşveren vekili» dir.

Bu kanunda geçen işveren deyimi işveren vekilini de kapsar.

İşverenin bu kanunda belirtilen ve malî olmayan yükümlerinden dolayı aynen işveren vekili de sorumludur.

Çiftçi mallarını koruma bekçileri hakkında, işverenlerin bu kanunda belirtilen yükümleri bunları tayine yetkili makam tarafından yerine getirilir.

MADDE 2. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun değişik 60 ncı maddesine aşağıdaki (E) fıkrası eklenmiştir :

E) 50 yaşını doldurmamakla beraber en az 20 yıldan beri sigortalı bulunan ve bu süre içinde en az 5 000 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olan kadın sigortalılarla vergi mükellefi olmayan sakat erkek işçilere istekleri halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

Bu takdirde;

a) 20 ile 25 yıl arasındaki her tam yıl için yaşlılık aylığı bağlama oranından % 2 indirim yapılır.

b) 18 yaşından önce geçmiş bulunan süreler 20 yılın hesabında nazara alınmaz.

MADDE 3. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki iki ek madde ile bir geçici madde ilâve edilmiştir :

EK MADDE 1. — 506 sayılı Kanunun geçici 29 ncı maddesinde sözü edilen Bankalar, Sigorta ve Reasürans Şirketleri, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Borsalar ve bunların teşkil ettikleri birliklere bu kanunun yayımı tarihini takip eden aybaşından itibaren yeni işe alınarak hizmet akdi ile çalıştırılacak kimseler hakkında 506 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Halen çalışmakta olanlarla, bu sandıklardan aylık ve gelir almakta bulunanlar ve bu sandıkların borç ve alacaklarıyla ve diğer bütün mameleki bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde çıkarılacak tüzük esasları dahilinde Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilir.

Bu tüzükte devir şekilleri, aktüaryal hesapların nasıl yapılacağı belirtilir.

SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü Maddelerinin Değiştirilmesine, Değişik 60 ncı Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde İlâvesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki bir ek madde ile bir geçici madde ilâve edilmiştir.

EK MADDE 1. — 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun değişik 6 ncı maddesinin, 2 nci, 3 ncü. ve 4 ncü fıkralarıyla 4837 sayılı Kanunun maddel 13 ncü maddesinin (E) bendi hükmü bu Kanunun yürürlük tarihini takip eden mali yılbaşından itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

BÜTÇE VE PLAN KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2 ve 4 ncü Maddelerinin Değiştirilmesine, Değişik 60 ncı Maddesine Bir Fıkra Eklenmesine ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde İlâvesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Sosyal İşler Komisyonu metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Millet Meclisinin kabul ettiği metin)

Yapılacak aktüaryal hesaplar sonunda tespit olunacak teknik açıklar, sandıklara üye personelin bağlı olduğu kuruluşlarca devir tarihini takip eden 5 yıl içinde faizleriyle birlikte yıllık eşit taksitler halinde Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenir.

EK MADDE 2. — 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun değişik 6 ncı maddesinin, 2 nci, 3 ncü ve 4 ncü fıkralarıyla 4837 sayılı Kanunun muaddel 13 ncü maddesinin (E) bendi hükmü bu kanunun yürürlük tarihini takip eden mali yılbaşından itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

Sigortaya tabi olma halinin devamı :

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun yayımı tarihinden önce sigortalı sayılan çiftçi mallarını koruma beçilerinden primleri ödenmemiş olanların, 506 sayılı Kanuna göre tahakkuk ettirilecek prim borçlarının tamamı, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde ödendiği takdirde bu süreye ilişkin sigortalılık hakları saklıdır.

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

(Sosyal İşler Komisyonunun Kabul ettiği metin)

(Bütçe Plân Komisyonunun kabul ettiği metin)

GEÇİCİ MADDE — Bu Kanunun yayımı tarihinden önce sigortalı sayılan çiftçi mallarını koruma bekçilerinden primleri ödenmemiş olanların, 506 sayılı Kanuna göre tahakkuk ettirilecek prim borçlarının tamamı, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde ödendiği takdirde bu süreye ilişkin sigortalılık hakları saklıdır.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Millet Meclisi metninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millet Meclisi metninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.



